

Hunt Institute for Botanical Documentation
5th Floor, Hunt Library
Carnegie Mellon University
4909 Frew Street
Pittsburgh, PA 15213-3890
Contact: Library
Telephone: 412-268-2434
Email: huntinst@andrew.cmu.edu

The Hunt Institute is committed to making its collections accessible for research. We are pleased to offer this digitized version of an item from our Library.

Usage guidelines

To the best of our knowledge, this item is in the public domain. We have provided this low-resolution, digitized version for research purposes. To inquire about publishing any images from this item, please contact the Institute.

About the Institute

The Hunt Institute for Botanical Documentation, a research division of Carnegie Mellon University, specializes in the history of botany and all aspects of plant science and serves the international scientific community through research and documentation. To this end, the Institute acquires and maintains authoritative collections of books, plant images, manuscripts, portraits and data files, and provides publications and other modes of information service. The Institute meets the reference needs of botanists, biologists, historians, conservationists, librarians, bibliographers and the public at large, especially those concerned with any aspect of the North American flora.

Hunt Institute was dedicated in 1961 as the Rachel McMasters Miller Hunt Botanical Library, an international center for bibliographical research and service in the interests of botany and horticulture, as well as a center for the study of all aspects of the history of the plant sciences. By 1971 the Library's activities had so diversified that the name was changed to Hunt Institute for Botanical Documentation. Growth in collections and research projects led to the establishment of four programmatic departments: Archives, Art, Bibliography and the Library.

Geo. Bell

DE HISTORIA STIR-
PIVM COMMENTARII INSIGNES, MA-
XIMIS IMPENSIS ET VIGILIIS ELA-
BORATI, ADIECTIS EARVNDEN VIVIS PLVSQVAM
quingentis imaginibus, nunquam antea ad naturæ imitationem artificiosius effi-
ctis & expressis, LEONHARTO FVCHSIO medico hac
nostra ætate longè clarissimo, autore,

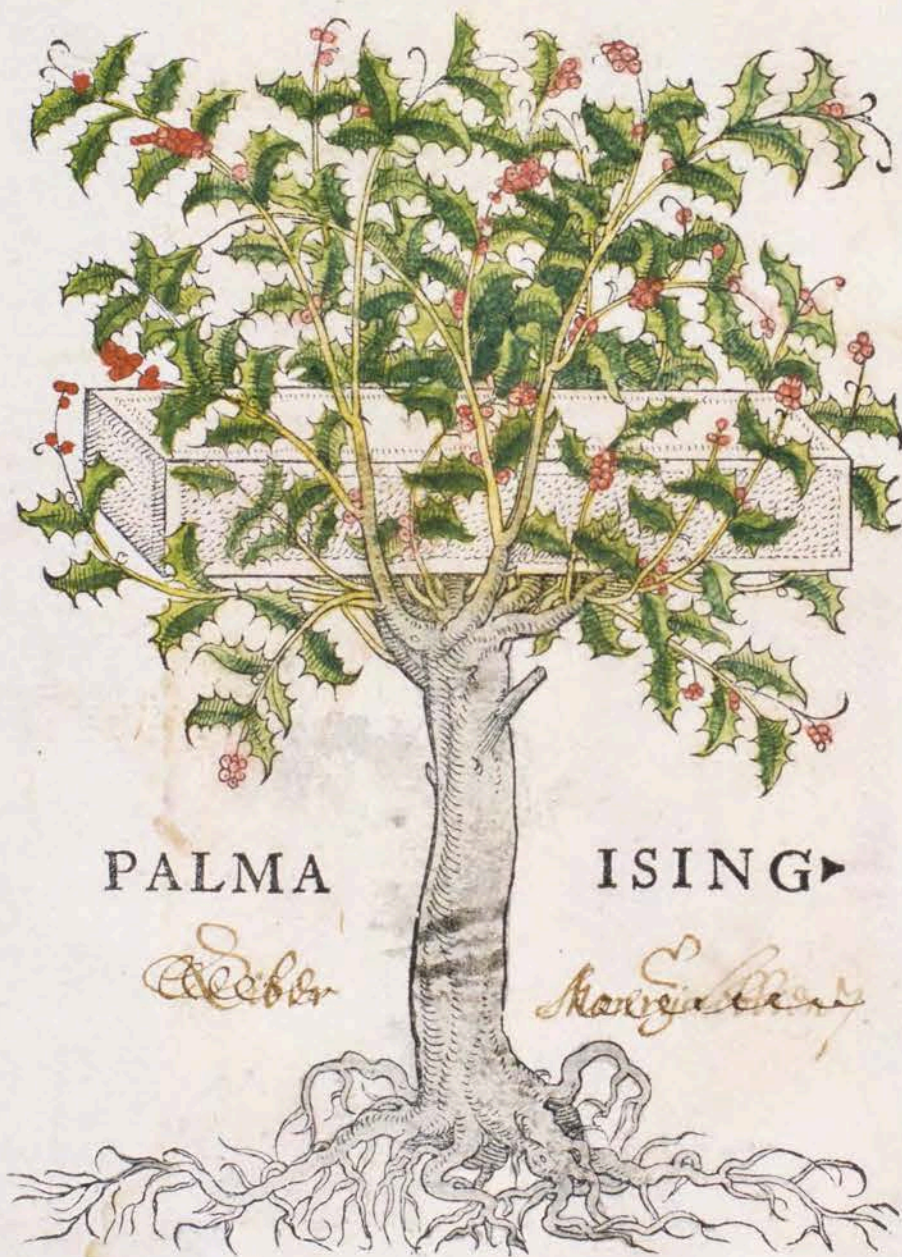
Regiones peregrinas pleriq; alij alias, sumptu ingenti, studio indefesso, nec sine discrimine vitæ non-
nunquam, adierunt, ut simplicium materia cognoscenda facultatem compararent sibi:
eam tibi materiam uniuersam summo & impensarum & temporis compendio,
procul discrimine omni, tanquam in uiuo iucundissimoq; uiridario,
magna cum uoluptate, hinc cognoscere licebit.

De dono D: Michaelis Wilhelmi abbatis lobbesis 1600. die. 10 septembris

Accessit ijs succincta admodum uocum difficilium & obscurarum
passim in hoc opere occurrentium explicatio,

D Abel de posse

Vnà cum quadruplici Indice, quorum primus quidem stirpium nomencla-
turas græcas, alter latinas, tertius officinis seplasiariorum &
herbarijs usitatas, quartus germanicas continebit.

PALMA

Becher

ISING

Marghera

*Cresse' bachehei de
la feuille de p. deum
de paris 1609*

Cautum præterea est inuictissimi CAROLI Imperatoris decreto, ne quis
alius impune usquam locorum hos de stirpium historia com-
mentarios excudat, iuxta tenorem priuilegij
antè à nobis euulgati.

BASILEAE, IN OFFICINA ISINGRINIANA,
ANNO CHRISTI M. D. XLII.

William Buxton
P. 103.

LEONHARTVS FVCHSIVS
ÆTATIS SVÆ ANNO XLI.

ILLVSTRISSIMO ET CHRISTIANISSIMO

PRINCIPI AC DOMINO, DOMINO IOACHIMO, SACRI ROMANI IMPERII ELECTORI, MARCHIONI BRANDENBURGENSI, Stetinæ, Pomeraniæ, Cassuborum, Sclauorumq; Duci, Burg-

grauius Norimbergensi, necnon Rugiæ Principi, Domino suo longè clementissimo, LEONHARTVS

Fuchsivs medicus S. P. D.

VANQVAM uniuersa medicina nullis non seculis gloriosa & diuina sit habita, Illustrissime ac generosissime PRINCEPS, tamen in hoc eius summo splendore semper plus laudis, admirationis ac ponderis, ea illius pars quæ naturas stirpiū uestigat rimaturq; obtinuit: idq; partim quod uetustate, cuius maxima semper apud omnes autoritas & ueneratio fuit, esset antiquissima: partim etiam quod iucunda, utilis & necessaria eius esset cognitio.

Herbaria medicina multū admirationis & laudis semper obtinuisse.

Nam cum reliquæ propemodum omnes artes, simulatque à Deo

Stirpium origo diuina.

opt. max. creatus est homo, inuentæ sint, ac subinde multorum industria auctæ, solæ herbæ post condita statim elementa, nulloq; adhuc existente homine, unâ cum diuinis suis uiribus, ita iubente Deo, è terræ latebris eruperunt. Et hoc nomine nullius rei aut artis inuentio uerius quàm medicinæ et stirpium, Deo assignetur. Quod si tamen quispiam ijs quæ asseruimus impudenter reclamare audeat, huic quidem Mosen, omnium qui scripserunt uetustissimum testem, utpote ante quem nullum alium inuenies scotorem, neq; apud Chaldaeos, neq; Aegyptios, neq; Phœnices, neque Græcos, quæ tantum uetustiores nationes, opponemus, qui palam quod in Genesi sua affirmat, est cur insolenter & contumeliose quis illius testimoniū repudiet aut aspernetur, ut quem nō nostri modò, sed & profani quicq; nunquam non admirati sunt, summisq; extulerunt laudibus: quem etiam uenerandum ueridicumq; ipsa uetustas facit. Siquidem hæc ipsa, Cicerone teste, proximè ad deos accedit: quapropter quo propius abest ab ortu, et diuina progenie, hoc melius ea quæ uera sunt retinet.

Moses scriptor omnium antiquissimus.

Vetustatis autoritas.

Proinde haud temerè quotquot unquam extiterunt homines, adhiberi fidem uenerandæ uetustati constanter asseruerunt. Cæterum non solum Mose, sed etiam quotquot eum sequuti sunt poëtæ & historici, Aegyptia exculti disciplina, herbarum originem & inuentionem dijs tribuerunt. Græcorum nanque antiquissimi poëtæ Homerus & Hesiodus (neque enim quicquam Græci habent quod ante illos citent) apertè stirpium diuinam esse originem testantur. Hic quidem dum homines ignorare tradit, quantū in Malua & Asphodelo reconditum sit. Nam ijs uerbis subobscurè admodum herbarum uires in intimis earundem medullis reconditas esse, hominibusq; ignotas, nec nisi dijs ipsis, qui illarū sunt inuectores, perspectas innuit. Ille uerò, dum Moly herbæ laudatissimæ, & contra Circes ueneficia mirè efficacis, inuentionem Mercuri, deorum apparitori acceptam refert, hominibusq; inuentu difficilem, dijs uerò nō item, esse scribit. Quinetiam in suis Theriacis Nicander Panaces, quod ipso statim nomine morborū omnium remedia pollicetur, à dijs ipsis inuentū esse, huicq; adeò Chironium, Asclepium & Herculeum appellatum, memoriæ prodidit. Quod græci poëtæ particulatim atq; de singulis ferè generis asseruerunt, hoc inter Latinos Ouidius, quem unum pro munus nunc produxisse satis sit, in uniuersum de omnibus, dum ita loquentem de seipso Apollinem fingit, affigere uoluit, dicens:

Homerus & Hesiodus Græcorum antiquissimi scriptores.

Inuentum medicina meum est, opifexq; p. hem

Dico, & herbarum subiecta potentia n. is.

Quare nunc omnibus perspicuum esse arbitror, si antiquitatem diuinamq; originem spectemus, herbaria medicina nihil usquam esse laudabilius, splendidius, honorificentius. Quod

Herbarie medicinae utilitas. si uerò utilitatis magnitudinem, quam hæc ipsa hominibus affert, animo expendas, quid ea præstantius sit non uideo. Nam nulla alia re magis bonam corporis ualeitudinem conseruamus, tuemur, sustentamus, quàm stirpium omnis generis subsidio. Valetudine autem bona nihil neq; melius, neq; præstantius, neq; optabilius existit, utpote sine qua nec potètia, nec diuitiæ, nec ullæ aliæ res suauis, & usui esse possunt: ut præclare ab Hippoc. nostro dictū sit, ὁ δὲ ὀφελὸς ὅστις ἔτε χερματῶν, ἔτε σώματος, ἔτε τῶ ἄλλω ὁδῶν, ἄτορ τῆς ὑγιείας. Neque præsentem tantum ualeitudinem herbarum beneficio tuemur, sed & labefactam & conuulsam ijs ipsis corrigimus, emendamus ac restituimus. Vt enim apes ex illarum floribus materiam colligunt unde mel conflant, ita nos ex immensa earundem uarietate aduersus morbos remedia decerpimus. Porro cum innumeri ferè sint morbi qui nobis à fronte, tergo, lateribus insidias tendunt, summè necessariam quoque esse exquisitam stirpium notitiam nemini obscurum fore, sed constare inter omnes puto. Neq; enim sine diuinis illarum uiribus ut à nobis propulsemus morbos licebit. Quantum uerò iucunditatis ac delectationis stirpium cognitio, non est cur pluribus exponam, cum nemo sit qui nesciat nihil esse in hac uita iucundius, delectabiliusq; quàm syluas, montes, campos, uarijs ijsq; elegantissimis flosculis ac herbis redimitos & ornatos peragrarè, intentisq; oculis intueri. Voluptatem uerò ac iucunditatem illam non parum auget, si earundem facultatum ac uirium accedat notitia. Neque enim minor in cognoscendo, quàm aspiciendo suauitas & delectatio. Quare cum ueteres illi diuinam esse stirpium originem, easq; in tantam uitæ humanæ fragilitate non modò usum & fructum immensum habere, sed & summè necessarias esse animaduertent, non solum de hac parte medicinæ honorifice sentire cœperunt, uerum etiam nihil in ipsa natura quod suspicerent dignius, aut quod inuestigarent & perscrutarentur pulchrius, aut quod cognoscerent iucundius esse duxerunt. Proinde se totos & animo & corpore in earundem inquisitionem atque indagationem contulerunt. Et hoc studio uestigandarum stirpium non plebei tantum & abiectæ sortis homines tenebantur, sed & ex omni genere hominum potentia, diuitijs, prudentia & doctrina præstantes. Quanto enim illi generis nobilitate clariores, prudentiaq; & doctrina præstantiores fuerunt, atq; adeò de hac parte medicinæ incorruptius iudicare potuerunt, tanto magis ad sectandum hoc studium animi illorum sunt excitati ac inflammati. Hinc est quod plerique Reges, potentia & prudentia excellentes, neglecto interim regij fastigij honore, cum toto regiae dignitatis satellitio, per uastas multarum regionum solitudines ire, inuia montium iuga peragrarè, lacus inaccessos lustrare, abditas terræ fibras scrutari, hiantes uallium sequi specus, minime grauati sunt. Quod ut facerent, non tam eos immensa iucunditas & uoluptas, quibus tum fruebantur quum uaria loca uarijs floribus ac herbis ornata obibant, inuitauit, quàm ut de humano genere, adeoq; tota posteritate optimè mererentur, & immortale nomen adipiscerentur, ardor quidam impulit. Quare de illis quas quisque inuenit sibi asserendis non minus acriter & strenuè, quàm de imperio, aut uita ipsa, qua nihil charius, dimicauerunt: id quod uerum esse multarum stirpium nomina testantur. Neque enim Polemonia herba alia de causa etiam Philetæria, teste Plinio, dicta est, quàm propter certamen inuentionis regum. Nonne Gentiana etiam ipsa, cui à Gentio Illyriorū rege eius inuentore nomen inditū est, satis docet quàm ille studiosus herbarum fuerit? utpote quem etiam inter media arma earundem indagationi operam nauare, & Gentianæ rimari facultates non piguit, idq; nullo alio nomine, nisi ut hac ratione memoriam sibi perpetuam ac nunquam intermorituram conciliaret. Porro Lysimachum Macedonum regem non tam animi magnitudo uiriumq; gloria nobilitauit, quàm Lysimachia herba, quæ in hunc usque diem nomen eius retinet. Mithridates sanè, Ponti et Parthorū rex maximus, ne uiginti quidem duarū linguarum

Herbarie medicinae necessitas.

Iucunditas cognitionis stirpium.

Reges olim studio perscrutandarum stirpium mirifice occupati.

Gentius Illyriorum rex.

Lysimachus Macedonum rex.
Mithridates
Ponti rex.

linguarum

linguarum peritia, uarijsq; hinc inde uictorijs nomen sibi parasse contentus fuit : sed ut clarior celebriorq; euaderet, in eam quoque curam fortiter incubuit, ut omnium simplicium medicamentorum, eorum maximè quæ letalibus aduersantur, exactam notitiam nancisceretur. Quàm uerò intentum in eam rem animum habuerit, quantumq; hinc laudis & gloriæ consequutus sit, nihil attinet dicere, quod idipsum abundè satis medicamentum hoc quod in hodiernum usque diem nomen eius retinet, ac Mithridaticum appellatur, quodq; adhuc hodie ad arcenda uenena à medicis usurpatur, declaret. Et quidem Scordium herba, quæ non alia de causa, Crateia herbario autore, nominata Mithridatia est, quàm studiosus ille fuerit stirpium satis etiam monstrat. Prædictis iam regibus nobis adiiciendus uenit omnium quotquot fuerunt unquam regum sapientissimus opulentissimusq; Solomon, ad cuius immensas laudes, quas illi sacra Bibliorum historia defert, hoc ueluti maximum, & quod reliqua omnia superare uidetur, accedit, quod de singulis stirpibus sapientissimè disserere potuerit. Præterea primus Pergami rex Attalus, ut testis est grauius autor Galenus, omnis generis medicamentorum studiosissimus fuit, ita ut multas ac uarias compositiones, quæ adhuc extant, & nominis eius inscriptionem retinent, construxerit. Euax etiam Arabum rex tanto studio inquirendarum stirpium flagrasse dicitur, ut de simplicium effectibus ad Neronem scripserit. Iuba denique Mauritanie rex herbarum studio quàm regno memorabilior factus est. Quantam enim huic Euphorbium herba, quam ille à se inuentam medici sui nomine appellauit, mirisq; laudibus priuatim ei dicato uolumine celebrauit, pepererit, neminem esse puto qui ignoret. Cæterum quum sequentibus subinde annis Romanorum reges & Imperatores propter publicas, easq; uarias & maximas, occupationes, indagandis stirpibus operam nauare non possent, hoc saltem studiose & diligenter curarunt, quod idem Galenus testatur, ut uarijs in locis, maximis quidem impensis, herbarios alerent : idq; nulla alia de causa, quàm ut studium hoc cognoscendarum stirpium, hominibus non minus utile quàm necessarium, fouerent, & ab interitu conseruarent. Verum relictis nunc regibus, alijsq; multis insignibus heroibus, Teucro Aiakis fratre, qui Teucro nomen dedit : Achille, à quo Millefolia Achilleia cognominata est : Chirone Centauro, à quo Centauriū nomen accepit : Hercule, qui Hyoscyamū inuenisse traditur : quantum operæ ac studij in perquirendis omnis generis stirpibus ueteres tum Græci tum Latini poëtæ & philosophi posuerint, breuiter perstringemus. Atqui ex compluribus paucos aliquot, eosq; optimos produxisse sufficiat. Plinius quidem inter Græcos antiquissimum poëtam Orpheum (nemo enim ante hunc apud illos memoratur, siquidem ante omnes alios poëtas & philosophos floruit) de herbis aliqua, curiosius etiam, prodidisse, & post eum Musæum & Hesiodū Polium herbam miris laudibus celebraisse scribit. Præterea rerum humanarū peritissimū uatem Homerum curam cognoscendarū stirpium magni fecisse, nec à se reiecissee aut aspernatum fuisse, Nepenthe, Moly, Lotos, & Alcinoi hortus satis ostendunt. Virgilium autem, Latinorū poëtarū principem, stirpium fuisse peritissimū, tam crebræ earundem in suis uersibus mentiones palam testantur. Quare nō raro etiā interpretibus grammaticis faceſsit negociū, illum miseris modis enarrantibus. Quàm uerò studiosus herbarū fuerit Ouidius, nemini nō notū est, nisi qui illius carmina introspicere dedignatus est. Philosophos autem herbariam medicinā non neglexisse aut contempsisse hinc colligitur, quod literis proditum sit Pythagoram, clarum sapientia uirum, integro uolumine Bulbos celebraſſe, perinde atq; Chrysippum Brassicam, Zenonem Capparim : quod facere tanti philosophi nunq; in animum induxissent, si nō optimè de hac medicinæ parte sensissent. Aristotlem præterea, summū certè philosophum, aliquot de stirpibus libros reliquisse nemo nescit : unde quanti fecerit herbarum cognitionem, tam excellentis ingenij uir, qui uis cōiecturam fa-

Solomon rex
Hebræorum.Attalus Per-
gami rex.Euax Ara-
bum rex.Iuba Mauri-
taniæ rex.Cæsares Roma-
ni suis impensis
herbarios aluerePoëtarū & phi-
losophorū in ue-
stigandis stirpi-
bus studium.
Orpheus.Musæus.
Hesiodus.
Homerus.

Virgilius.

Ouidius.

Pythagoras.

Chrysippus.

Zeno.

Aristoteles.

Quid ueteres stu-
dio inquirendarū
stirpium consecu-
ti sint.

A principib. her-
barij alendi, aut
sumptus ad inqui-
redas herbas sup-
peditandi.

Medici nostri tē-
poris a studio in-
dagandarum her-
barū abhorrent.

Herbariam me-
dicinam hodie in
manibus esse im-
perita plebis.

cit. Sed desino tandem illustrium uirorum qui de herbaria medicina honorificentissimè & senserunt & scripserunt, texere catalogum, ubi prius unam etiam è præclaris mulieribus, Artemisiam Mausoli Cariae reguli uxorem, quæ ab hoc indagandarum stirpium studio non abhorruit, illis adiecero. Quàm enim incredibili quodam ardore ac desiderio cognoscendarum herbarum hæc ipsa flagrarit, Artemisia stirps, quæ in hunc usque diem nomen eius retinet, cum antea Parthenis sit appellata, loquitur. Ut nunc omnibus perspicuum sit, omnis & ætatis & generis homines, eosq; nobilitate ac doctrina præstantissimos, non solum de herbaria medicina præclare sensisse, uerum etiam ut illam perdiscerent plurimum operæ, studij, diligentiae & laboris contulisse. Atqui cognoscere fortassis à nobis quispiam huic parti medicinæ parum æquus desiderabit, quid tandem illi per nos longo ordine commemorati, hoc studio inquirendarum stirpium cōsecuti sint? Rem sanè longè præstantissimam, nullisq; neq; diuitijs, neque uoluptatibus postponendam, memoriam scilicet apud posteros immortalem ac sempiternam. Tandiu enim firma & illabefacta eorum manebit memoria, quandiu tellus fida & optima rerum parens Gentianam, Lysimachiam, Scordium, Eupatorium, Euphorbium, Clymenon, Polemoniam, et id genus alias stirpes quibus præclarissimorum regum indita sunt nomina, producet. Viuunt itaque hodie grata hominum memoria, illorum nomina, alioqui statim simulatq; è uiuis excessissent cum ipsis peritura, nisi illa stirpibus indita post se reliquissent. Et à nobis certè meritò hoc omnium longè præclarissimum ac saluberrimum tantorum regum & doctissimorum hominum studium atque certamen laudibus ad cælum usque extollitur, quoties quàm optimis donis uitam nostram excoluerint, & quàm de nobis præclare sint meriti recordamur. Quare uerissime Plinius dixit: Singula quosdam inuenta deorum numero addiderunt, omniumq; uitam clariorem fecerunt cognominibus herbarum, tam benignè gratiam memoria referente. Quod ubi mecum reputo, mirari subit cur nemo propemodum principum nostrorum, ueterum regum & heroum exemplum imitari studeat, atque iuuare saltem eos qui hoc studio indagandarum herbarum tenentur, in animum inducat. Scio quidem eos molestis & operosis negocijs sic implicitos, modò Spartam quæ illis obtigit, probè tueri uelint, ut inquirendis stirpibus operam dare ipsi non possint. Attamen illorum nihilominus erat hortos optimis, & à longè etiam petitis herbis consitos construere, atque qui easdem subinde colant, augeant & conseruent herbarios, quod etiam olim Cæsares Romanos fecisse supra cōmemorauimus, suis impensis alere. Idq; ea potissimum de causa, quod nulla sit res unde sibi plus laudis & gloriæ aucupari ualeant, aut de tota posteritate melius mereri, quàm si hac ratione stirpium notitiam conseruare studuerint. Optarem itaque aliquam saltem partem, eamq; planè minimam suorum sumptuum, quos magna ex parte in res fluxiles ac momentaneas, ne quid grauius dicam, collocant, ad illustrandam hanc medicinæ partem, quæ nunc quasi caput suum è profundis tenebris exerit, ponerent. Sed prò Deum immortalem, quid mirum reges & principes hoc studium indagandarum stirpium non admodum respicere, cum nostræ ætatis etiam medici sic ab eo abhorreant, ut inter centum uix unum qui pauculas saltem herbas exactè cognititas habeat, reperire liceat. Quod quidem alia de causa fieri nō iudico, quàm quod eam medicinæ partem quæ stirpium cognitionem tradit, ad se pertinere haud putent: aut uiliorem inhonestioremq; esse censeant, quàm ut ad se pertinere patiantur. Dignitati enim existimationiq; suæ non parum detractum iri arbitrantur, si ea tractent, quorum seplasiarj & quidam alij, si dijs placet, sibi iam cognitionem uendicarunt. Hinc est quod totam hanc curam in pharmacopolas, indoctum mehercule magna ex parte hominum genus, & in stultas mireq; superstitiosas mulierculas reijciant. Adeò ut nostra tempestate uniuersa herbaria medicina in manibus sit rusticarū & uetularum mulierū, ineruditorumq; hominū, qui errorem sub-

rem subinde errore cumulant. Merito itaq; reprehensionem & obiurgationē nostram multorumq; aliorum bonorū uirorum incurrunt medici, qui hanc cognoscendarū stirpium curam funditus repudiant, aspernantur, & pro nihilo putant. Quis enim æquo animo ferret hoc sibi studium ignominiosum existimare, quod olim regibus, Græcorumq; ducibus, adde etiam poëtis & philosophis, fuisse longè honorificentissimū demonstrauimus? Quod si uerò quispiam secum etiam reputet quā utilis quāq; necessaria medicis sit hæc herbarū notitia, longè maxima castigatione & obiurgatione dignos censebit. Nam nemo illorum morbis rectè mederi potest, aut medicamenta componere, aut antea inuentis commodè & opportunè uti, nisi simplicium exactam habeat notitiam. Id quum omnibus sit manifestissimū, cur pluribus demonstramus nihil opus est. Ad hanc autem consequendam notitiam non satis est semel aut bis tēre illorum discrimina, Galeno etiam nostro teste, sed frequenter admodum inspexisse. Proinde cum ueteres olim cum philosophi tum medici αὐτοῖς τῶν ἰατρῶν propriamq; inspectionem ad exquisitam stirpium notitiam consequendam necessariam esse perspectum haberent, harum inquirendarum munus non rudibus & imperitis seplasiarijs, non horum ministris æquè imperitis, aut multò rudioribus, non etiam stultæ & ineptæ plebi permiserunt: sed ad se potius pertinere hanc prouinciam arbitrati, non unius & item alterius tantum regionis tractus, sed magnam orbis partem peragrarunt, ut non solum suis ipsorū oculis omnis generis herbas contuerentur, uerumetiam manibus contrectarent, degustarentq; ut scilicet hac ratione non tantum earundem imagines, sed & uires planè addiscerent. Sic sanè Theophrastus, qui nobis nouem de historia libros certè præstantissimos reliquit, multas peragrasse prouincias constat: neq; enim aliàs tam exquisita ratione singulas stirpium differentias, quas diuersarum regionum ratione habent, tradere potuisset. Dioscorides quoq; ut metipsetestatur, incredibili quodam cognoscendarum herbarum desiderio ductus, multa admodum in militari labore loca perlustrauit, tantam hinc consecutus peritiam stirpium, ut post se de iisdem, Galeno etiam teste, absolutissimos reliquerit libros, quos multi hodie herbariæ medicinæ studiosi, magno cum fructu, non tantum assiduè domi legunt, sed & secum nunquam non circumferunt. Prætereo nunc lubens Crateiam, Dionysium, Methrodorum, utpote quorum scripta non extent, temporumq; iniuria perierint. Omitto etiam Plinium Secundum, diuinum illius operis De mundi historia autorem, quem omnes plurimū operæ non solum in hoc cognoscendarum stirpium, uerumetiam multarum aliarum rerum studio posuisse, ac tandem mortem oppetiisse sciunt. Quā uarias autem terræ regiones ut medicam materiam exactè cognosceret, uitamq; mortalium iuuaret, Galenus lustrauerit, nemo qui libros eius paulò diligentius legit, ignorare potest. Nam metallorum gratia in Cyprum, quæ ibidem multa sunt: bituminis & aliorum quorundam causa, in Syriam Palæstinam nauigauit. Quantum uerò studij & operæ in sola dignoscenda terra Lemnia posuerit, ijs qui nauigationis suæ descriptionem legerunt notum est. Hæc longius commemorauimus nulla alia de causa, quā ut hinc nostri seculi medici discerent, quantum ipsi à ueterum abessent diligentia: quos maximo etiam rerum suarum, adeoq; corporis dispendio, in densissimis syluis & nemoribus oberrare, altissimaq; montium iuga conscendere ut exactam stirpium notitiam consequerentur, haud piguit: & ut uel tantorum uirorū exemplo tandem conuicti, stirpiū cognoscendarū studium ad se pertinere credant. Quod si tamen ijs exemplis parum mouentur, ad hanc suscipiendam curam uel pudor eos impellat adigatq;. Nemo enim est cæterorū artificum qui sibi nō ignominiosissimū esse duceret, si suæ artis instrumenta & materiā quā quotidie manibus cōtreclat, ignorare iudicaretur. Cum itaq; in manuarijs artibus omnes eum ridendū esse artificem existiment, qui artis eius quam profitetur materiā nō satis perspectā habeat: multò certè maiori cachinno dignus erit medicus, qui suæ artis materias,

Stirpium notitia
medicis tum uti-
lis tum necessaria

Veterum medi-
corum circa sim-
plicium medica-
mentorum cogni-
tionem studium.

Theophrastus.

Dioscorides.

Plinius Se-
cundus.

Galenus.

Medicū ignora-
re materiā me-
dicam, ridiculū.

atq; adeò sanandi instrumenta, ignorat. Et detestanda quidem si nullo alio, hoc tamen potissimum nomine, hæc medicorum quorundam inertia, desidia, socordia, & negligentia, quod effecerit ut propemodum omnis stirpium cognitio extincta & funditus deleta fuerit. Atque actum planè de medicina herbaria fuisset, nisi aliquot bonos, eruditos, & diligentes viros Deus excitasset, qui hoc studium quod iam ad interitionem tendebat, & propè totum obliteratum erat, maximis & uigilijs & laboribus iuuare, atq; ab interitu uindicare uoluissent. Inter eos autem qui strenuè in hanc curam incubuerunt, mea quidem sententia primas tenet genere & eruditione clarus Hermolaus Barbarus, qui primus omnium, quod sciam, nostra ætate facinus longè pulcherrimum aggredi, eamq; medicinæ partem neutiq; contemnendam, à tenebris in lucem reuocare ausus est. Nam initio suscepti illius laboris præstantissimum, atq; multis iam seculis cõprobatum medicæ materiæ scriptorẽ Dioscoridem Latio donauit. Quo feliciter peracto labore, Corollarium adiecit, quo nihil eruditius, nihil copiosius, nihil deniq; magis uarium post Plinium in latina lingua editum esse docti unanimi sententia fatentur. Quicquid enim à Theophrasto, Athenæo, Oribasio, Aëtio, Paulo, Polluce, Plinio alijsq; cum Græcis tum Latinis eruditis admodum hominibus, quos nominare nunc nihil attinet, sparsim notatũ est, hoc totum in Corollario suo, uno quasi fasce, complexus est Barbarus. Et quidem huius celeberrimi uiri studiũ eò magis à nobis prædicandum esse censeo, quod ipse primus, quousq; professione medicus nõ esset, securè interim in utramuis aurem dormitantibus medicis, nutanti tum breuiq; casuræ rei herbariæ auxiliares manus porrigere dignatus sit. Incõparabilis huius uiri exemplum ac institutũ, paulò post imitatus est Ioannes Ruellius Gallus, homo supralinguarũ peritiã nõ uulgari rerum cognitione præditus: is enim pari conatu ac studio cum prodigiosis monstris congressurus, eum primũ nobis autorem latinitate donatum exhibuit, unde ueram exquisitamq; materiæ medicæ cognitionem petere liceret, ut scilicet proscriptis & explosis tandem Auicennæ & aliorum Arabum insulsis, erroribusq; nõ leuibus refertis de re herbaria placitis, è purissimo fonte Dioscoride stirpium notitiam hauriremus. Certarunt itaq; inter se hi duo insignes uiri uter alterũ uinceret: honestum sanè, Hesiodo & Galeno nostro testibus, certamen, è quo uterq; immortalẽ est consecutus gloriam. Cæterum cum Ruellius ueteres atq; adeò legitimas stirpium nomenclaturas, quibus eas Dioscorides appellauit, accessione nouarũ, quas nobis magna ex parte monachorũ & muliercularũ superstitio peperit, obscuratas nunc & obliteratas esse, neq; etiam singulas stirpes ab uno Dioscoride descriptas animaduerteteret, paucis abhinc annis opus, ut apparet, multis uigilijs adornatũ, cui de stirpium natura titulum indidit, edere uoluit. In quo sanè quicquid usquam ferè apud Theophrastum, Plinium, Galenum, aliosq; ueteres & recentes probatos autores de stirpibus scriptum est, complecti magno studio annixus est. Quare à plerisq; hodie uir ille bonus male audit, eò quod complura admodum ad uerbum aliunde, è Plinio præsertim ac Hermolai Corollario, transcripta, suppressis eorundem nominibus, in suos transtulerit cõmentarios: quasi uerò illi quibus hoc suum tuetur factum, modò supersites esset, ueterum eorumq; probatissimorũ scriptorum exempla desent. Atqui ut mortuo iam nõnihil patrocinemur, unum tantũ cõmemorabimus. Neminẽ esse arbitramur qui nesciat Plinium uastum hoc suum & immortalitate dignum de historia mundi opus ex antiquissimis ac uarijs autoribus contexuisse: is tamen non quouis in loco eorum unde singula descripsit nominatim mentionẽ facit, cõtentus idipsum semel fecisse. Quare cum in Plinio haud culpetur quod non nisi semel, libro nimirum primo, eorum unde sua transcripsit meminere, qui fit ut hoc ipsum Ruellio uitio detur? cum tamen constet hunc in præfatione eius operis ingenuè fateri, ea quæ sparsim à ueteribus tradita sunt, se ueluti in compendium digessisse, atq; usqueadeo ab ijs adiutum esse, ut eis penè totum acceptũ referat.

Proinde

Hermolaus
Barbarus.Corollarium
Hermolai.

Ioannes Ruellius.

Monachos &
mulierculas, ue-
teres stirpium no-
menclaturas ob-
scurasse.Ruellij opus de
natura stirpium.Ruellius à calu-
mnia defenditur

Proinde cum is aliorum scriptis cōmodè usus sit, eaq; quasi in ordinem digesserit, atq; adeò sua fecerit, nō erat cur passim autorum unde singula mutuauerat nomina, maximo legentium fastidio apponeret. De ijs itaq; Ruellij laboribus alij statuunt ac iudicent quicquid uelint: scio enim quā disparia, & magna ex parte iniqua, multorum de ijs ipsis sint iudicia: me certè non pudebit apertè fateri, mihi eius cōmentarios multum profuisse. Quamuis nec illud nobis dissimulandum sit, nos non raro ab illo dissentire, tantum abest ut quispiam me in uniuersum omnia quæ in ijs libris de natura stirpium decernit, probare existimet. Vt cunq; autem multa sint in Ruellij cōmentarijs quæ nō probemus, debet tamen nihilominus eius studium nobis esse longè gratissimum, ut qui in tanta rei herbariæ caligine plus tamen omnibus qui hunc antecesserunt præstiterit. Sed de Ruellio satis, aut certè plura quā oportuerit diximus, præsertim cum non desint suæ gentis homines tum eruditi tum eloquentes, qui illi multò rectius quā ego patrocinari in hac causa possint. Ad Marcellum igitur Virgilium Florentinum, qui post Ruellium hanc medicinæ partem illustrare aggressus est, accedamus. Quamuis uerò ille non magnam admodum herbarum notitiam habuisse uideatur, ut qui professione medicus non fuerit, eoq; tempore quo densissimis tenebris res herbaria obdusa iacuit sua ediderit, tamen quia complura obscura & deprauata Dioscoridis loca enucleauit, & pristino nitore restituit, debet uel hoc saltem nomine illius studium & conatus nobis probari, cum nihil æque ad rectè intelligendū Dioscoridem aliosq; autores conducatur, ac exemplariorū integritas & puritas. Quod uerò nōnunquam à uerbis Dioscoridis paulò longius recesserit, nec eorum legitimū & genuinū sensum affecutus fuerit, id illi uitiū cum cæteris interpretibus cōmune est, utpote qui nō raro Plinij magis quā Dioscoridis sensum exprimere ac sequi studuerint. Quod uerò nonnulli Marcellum Dioscoridis interpretem planè grammaticū esse iudicant, nō magnopere reprehendo. Sed quod adiiciūt eum in hac arte nō satis tritum, hoc faciunt more suo, ne non palam omnibus insanire ac furere uideantur, dum ita sinistrè actemerè de hoc uiro multisq; alijs de literis et re medica optimè meritis iudicare audent. Ego uerò omni asseueratione affirmare nihil metuo, Marcellum in tanta etiam rerum omnium caligine, plures herbas cognitās habuisse, magisq; grammaticū fuisse, quā illi hodie, qui tam impudenter de fama illius et aliorū eruditorū hominū detrabere nō uerentur. Verum omisis nunc exteris, ad Germanos nostros, uiros aliquot bonos & eruditos, qui editis scriptis medicinæ herbariæ lucem afferre, & eam quasi in integrū restituere conati sunt, ueniamus, ut ne eos etiā merita defraudemus laude. Inter hos autem primus fuit Otto Brunfelsius, uir quidem eruditus & planè *ἄλλοπλως*, qui primū latino, dein etiā germanico scripto herbariā medicinā iuuare & illustrare conatus est. Quamuis autē multa in illius scriptis desiderantur, utpote quod descriptiones picturis passim nō respondeāt, et quod paucas admodum, & uulgares tantū stirpes protulerit, quodq; sæpe nō suis & legitimis nominibus appellauerit herbas: nihilominus tamen ut hunc omnes certatim laudibus efferant uel unica hac de causa meritis est, quod ipse primus omnium rectam pingendarum stirpium rationem denudò in Germaniam nostram inuexerit, alijsq; hanc imitandi occasionem præbuerit. Cætera quæ in eo desiderantur, cum illa præstare non potuerit multas ob causas, potissimū uerò propter crebras ac multas typographi molestias, qui importunè insistebat, editionemq; ut metipse in aliquo suarum uigiliarū loco fatetur, maturabat, ueniam merentur. Quid multa? cum constet Brunfelsium primum fuisse in Germania nostra qui herbariam medicinam propemodum extinctā è crassissimis eruere tenebris attentauerit, certe hoc nomine, quam non omnia ex sententia ceciderint, uenia dignissimus est: nam etiam iuxta prouerbium, *συγγνώμη τῷ πρωτοπείῳ*. Præterea cum huic optimo uiro nihil optatius fuerit, quā ut posteritati plurimum prodesset, æqui boniq; faciendos studiosis omnibus

Marcellus Virgilius Florentinus.

Defenditur ab iniuria Marcellus.

Otto Brunfelsius

eius labores, qualescunque sunt, censeo. Brunfelsio in hoc studio illustrandae rei herbariae
Euricius Cordus successit Euricius Cordus, uir praeter singularem poetices, aliarumque disciplinarum eruditio-
nem, integerrimus ac diligentissimus. Quantum autem rei herbariae uindicandae ab interi-
tu profuerit, Botanologicon quod ille posteritati suae diligentiae testem reliquit, abunde testa-
tur, adeo ut nunc nostra commendatione huic non opus sit. Hoc tamen in praesentia dicere uo-
lui, uirum hunc longiori uita fuisse dignissimum, ut qui opera sua instaurandae herbariae me-
dicinae plurimum momenti adferre potuisset. Sed quod parenti per ipsa fata non fuit inte-
grum perficere, hoc filius, quem post se reliquit, *Valerius Cordus*, optimae spei iuuenis, et
incredibili quodam cognoscendarum stirpium studio amoreque flagrans, nisi dii quoque, quod lon-
ge absit, illi uitam longiorem inuideant, cumulatè praestabit. Cum enim nunc paternis uestigijs
strenuè insistant, non est cur uelut quasi in medio cursu gradum sistere. Post Euricium Cor-
Hieronymus dum in hanc arenam descendit Hieronymus Tragus, qui anno abhinc altero, cum iam propè-
Tragus. modum hos commentarios absolueramus, germanicum scriptum bene longum de stirpibus publi-
cauit. Cuius quidem conatus mihi ualde probantur. Nam etsi mihi cum eo nulla intercedit fa-
miliaritas, apparet tamen in hoc homine mira quaedam in inquirendis stirpibus diligentia.
Et quidem hunc non esse imperitum herbarum, earundem descriptiones quas affert palam
testantur. Eiusmodi enim magna ex parte sunt, ut oculis suis inspexisse hunc herbas quas pin-
git abunde demonstrent. Atque hoc quidem nomine laudem meritus est non uulgarem, potuisset
et multorum uitare reprehensionem, nisi singulis ferè herbis sua ex Dioscoride nomina ac-
cerere uoluisset: quasi uerò Dioscorides omnium regionum stirpes descripsisset, cognitaeque
habuisset, cum tamen constet quamuis propèmodum terram suas priuatim ferre herbas. Dum
itaque omnibus stirpibus sua ex Dioscoride nomina imponere studet, dictum mirum quam in-
terdum temerè admodum, probatas et multis iam seculis receptas Dioscoridis lectiones im-
mutare ac deprauare cogatur. Quod quidem ius praeter necessitatem immutandi loca autorum
non solum sibi Tragus, uerum etiam alij quidam, idque magno cum supercilio, usurpant: ut ni-
hil mirum sit raros esse admodum autores, quamuis optimi sint, quos non infinitis mendis con-
taminatos uideamus. Neque enim alia est maior deprauandi bonos autores occasio, quam
cum quisque quod maxime placet in ijs immutandis statuit. Qui enim fieri potest ut dum qui-
uis pro suo arbitrio nunc demit, nunc adijcit aliquid, maneat illa beata genuina et legitima
scriptoris sententia? Quare non minus uerè quam lepidè quidam dixit, eos libros esse opti-
mos, qui nullam prorsus lituram experti essent. Cum igitur is mos temerè quæuis in bonis
autoribus immutandi nobis semper suspectus et insensus fuerit, diligenter admodum cauimus
ne quid facile in Dioscoride mutaremus, nisi ut id ipsum faceremus manifestissimae con-
iecturae, aut Plinius, aut alius quispiam fide dignus autor moneret cogeretue. Sed ad Tra-
gum reuertamur, qui quum strenuè annititur ut singulis herbis nomina ex Dioscoride im-
ponat, in alterum peccatum incidit, ut non raro falsas et adulterinas facultates, quod pernicio-
sissimum esse nemo non nouit, eisdem assignet. Haec tamen tum exterorum, tum etiam nostrae gen-
tis uirorum aliquot sanè eruditorum, qui editis scriptis rem herbariam inuare studuerunt,
honorificam facere mentionem uoluimus, ut quam bene de nobis totaque posteritate meriti es-
sent ostenderemus, et ut extaret etiam erga iam mortuos aliqua gratitudinis nostrae signi-
ficatio. Caeteros qui de ea medicinae parte scripserunt nihil moror, ut quos constet plus illi
tenebrarum offudisse, quam lucis attulisse, taceo quod eorum scripta multis ac grauibus erratis
plena sint. Verum inter omnes herbarios libros qui hodie extant, nulli sunt qui plus crassissi-
Egenolphus herbarij libri. morum errorum habeant, quam illi quos iam iterum atque iterum edidit Egenolphus typo-
graphus. Nam multis in locis unam atque eandem herbam pro duabus tribusue, ijsque et for-
ma et facultatibus distantibus, pingit. Sic ex uno quidem Polygonato, Dictamnus et Elle-
borum

borum album facit. Vna etiam pictura Atriplicem & Mercurialem exprimit. Gladioli nomine tres inter se differentes herbas describit. Omitto alia multa quæ quiuis, modò pertenuem herbarum notitiam habeat, primo statim aditu deprehendet. De picturis eius hoc dixisse satis sit, me mirari maiorem in modum cur suis pyxidibus non appinxerit etiam assidentes pharmacopolas, aut illorum ministros præcinctos corio, cum melli aduolantes muscas, & aquæ naues, atq; in ijs ad transstra sedentes nautas adhiberi curauerit. Sed cum non magni faciat cōmoda studiosorū, & ad rem augendam magis attentus sit, nihil mirum ex illius officina prodire eiusmodi libros. Porro ut eò tandem quò tendebat animus perueniam, ego quidem paulò antè cōmemoratorum longè doctissimorum uirorum studium imitatus, hos de historia stirpiū commentarios maximis cum uigilijs tum sumptibus confeci. In quibus initio quicquid ad uniuersam cuiusque stirpis historiam attinet, omnibus superuacaneis re-
 cis, breuiter, & ordine, ut confidimus, optimo, eodemq; perpetuo, complexi sumus. Deinde singulis stirpiū historijs, uiuas & ad naturæ æmulationem à nullo unquam, pace omnium dixerim, artificiosius expressas imagines adiecimus: idq; nulla alia de causa, quàm ut ea quæ nudis uerbis exponit historia, certius exprimeret, atque adeo altius animo infigeret pictura. Neque sanè peregrinarum tantum stirpiū, suaq; sponte in Germania nostra haud prouenientium, quarum tamen plus centum ijs in commentarijs studiosi reperient, picturas dedimus: uerum etiam uulgarium, & earum quæ iuxta sepes ac dumeta passim proueniunt. Idq; ut faceremus duabus potissimum rationibus moti sumus. Primum ut herbariæ medicinae studiosi earundem etiam historiam integram, & in ordinem digestam haberent, quæ magna ex parte à ueteribus non est tradita, apud recentiores uerò non nisi manca & confusa. Dein ne posteris nostris accidat quod nobis euenisse nemini obscurum est, ut scilicet quæ hodie sunt omnibus notissimæ stirpes, illis prorsus incognitæ fiant. Nam quis est qui nesciat Dioscoridis seculo pleraq; herbas tam notas fuisse, ut illum piguerit earundem notas, quibus à posteris suis agnoscerentur, tradere? Quod si tamen hodie peritissimos etiam herbariæ rei homines perconteris, nemo erit qui eas cognoscet. Quare ne nostra negligentia, aut temporum iniuria eueniat ut è notitia hominum uulgares nunc plebeisq; cognitæ stirpes excidant, earundem etiam historias & imagines ijs nostris commentarijs inferendas esse duximus. Et quare notas & uulgares admodum stirpes contemneremus, cum sæpius maior illis uis insit, quàm ijs quæ à remotissimis extremisq; orbis partibus, non sine maximis sumptibus conquisita, importantur? Nam quid Polygonum magis uulgare? quid contemptius? omnium siquidem conculcatur pedibus: quod si tamen uim eius quam in sistendo sanguine obtinet experiri uolueris, nihil eo præstantius dices. Possem huic similia multa commemorare, sed in re nota non est cur temerè uerba fundamus. Quid multa? ut tanquam diuersis copijs iunctis nobis contra uarios morborum insultus aciem instruere liceret, tam nostratum quàm exterarum stirpiū tum historias tum imagines studiosorum oculis subijcere placuit. In acquirendis autè peregrinis et radicibus & seminibus quæ subinde terræ mandata nobis feliciter prouenire, multū nobis profuit Hieronymus Schallerus medicus Noricus, homo & herbarū aliarumq; multarū rerum peritissimus. Quod hoc loco cōmemorare uolui, ut nostræ amicitiae ac charitatis aliquod apud posteros extaret testimoniū, & ut studiosi quantum huic bono & erudito uiro, qui sua nobis nunquam defuit opera, deberent palàm intelligerent. Cæterum cum multarum stirpiū quas neq; Dioscorides neq; alij ueteres cognouerunt historias huic operi inseruerimus: nam cum magna ex parte sint uulnerariæ, atq; adeò in quotidiano multorū, maximè chirurgorū, usu, prætereundas minimè putauimus: illarū certè usitatis atq; adeò barbaris nobis utendum fuit nomenclaturis, quandoquidem latinis destitueremur. Maluimus enim uti ineptis minusq; latinis appellationibus, q̃

Consilij sui rationem in conficiendis ijs de stirpiū historia cōmentarijs exponit.

Vulgatissimarū etiam herbarum picturæ non contemnendæ.

Hieronymus Schallerus.

Quare interdū usitatis & barbaris usus sit nomenclaturis.

illis adulterinas uel græcas uel latinas accersere, ne scilicet cum illegitimis earundem nomenclaturis adulterinæ etiam illis facultates ascribendæ nobis essent: quod cõtigisse nõnullis qui de re herbaria scripserunt, suprà cõmemorauimus. Quare ubi potuimus habere dictionem græcam per omnia germanicæ appellationi respondentē, hanc potius quàm falsam aliquam ex Dioscoride illis imposuimus. In alijs stirpibus quas Dioscorides cognouit unicè caui-
Cur multe & cõfuse apud Dioscoridem stirpiū nomenclaturæ præteritæ.
 mus, ne omnes earundem nomenclaturas quæ initio capitum reperiuntur cõmemorarem, quod sciremus propemodum omnes à sciolis quibusdam ex Apuleio, aut alio eius generis autore adiectas, & in contextum Dioscoridis temerè raptas esse: & quod perspectum habeamus, nihil æque herbarum cognitioni obfuisse, maioremq; iacturam attulisse, ac illam confusam appellationum coaceruationem. Præstat igitur paucis admodum, ijsq; ueris & legitimis uti, ne nominum confusio, rerum etiam nobis cõfusionem pariat. Porro adiecimus etiam aliquot arborum historias & imagines, non quod nobis consilium fuerit singulas uelle describere, id enim infiniti laboris erat: sed cum Dioscorides alijsq; rei herbariæ scriptores illis stirpium quarundam folia assimilent, atq; adeò sine earum deliniatione tota historia satis intelligi non possit, harum etiam aliquas ijs cõmentarijs inserere uoluimus, ad quas in cognoscenda stirpium historia studiosi respicerent. Quapropter quod fecimus, non errore, sed iudicio factum æqui iudices iudicabunt. In facultatibus cõmemorandis summa diligentia cauimus, ne alicui stirpiū adulterinas ac illegitimas, quod pleriq; nõ sine maximo errato & uitæ humanæ dispendio fecerūt, assignarem. Quare in historia stirpiū quas ueteres cognouerunt, eas duntaxat quæ à Dioscoride, Galeno, Plinio, interdū etiā quæ ab Aëtio, Paulo, & Simeone Sethi tradūtur retulimus. Idq; ea maximè de causa, ut omnes scirent eas facultates in quibus illi tres concordēs sunt, esse eiusmodi, ut in ijs, tanquā maximè legitimis, spem certam ponere liceat. Nam si inter se dissentiunt, tum Galeni potius quàm Dioscoridis, & huius rursus magis quàm Plinij erit sequenda sententia. Cur autem Galeni sententia omnibus alijs sit præferenda, nulla alia est ratio, quàm quod is stirpium facultates partim certa quadam ratione & methodo, quam literis subinde mandauit, cognouerit, partim etiam experientia didicerit. In reliquis quidem stirpibus quæ ignotæ ueteribus fuerunt, Galeni secuti sumus exemplum: nam eas tantum facultates cõmemorauimus, quas multorum experientia comprobauit, quæq; longo usu receptæ sunt ab omnibus, & quæ ab earundem qualitatibus non abhorrebant. Quod uerò in ijs cõmentarijs græcarum literarum ordinem secuti sumus, id necessitate ipsa quasi nos cogente fecimus. Nam multò maluissemus, Dioscoridis exemplo, congeneres sibi herbas passim connectere, quàm eum quem instituimus sequi ordinem, nisi id ipsum per picturas nobis non licuisset. Siquidem cum nullius stirpis historiam sine uia eiusdem imagine ijs nostris cõmentarijs inserere constituissemus, stirpes uerò ipsas ac earundem genera non nisi diuersis temporibus, & nonnunquam aliquot annorum interuentibus interuallis nancisceremur, hunc literarum græcarum sequi ordinem coacti sumus. Quanquam non uideam cur mihi tam exquisita opus sit excusatione, cum hunc etiam ordinem sequi Galenum, Plinium, & post eos Paulum, Aëtium, aliosq; complures nõ puduerit. Quod ad picturas ipsas attinet, quæ certe singulæ ad uiuarum stirpium lineamenta & effigies expressæ sunt, unicè curauimus ut essent absolutissimæ, atque adeo ut quæuis stirps suis pingeretur radicibus, caulibus, folijs, floribus, seminibus ac fructibus, summam adhibuimus diligentiam. De industria uerò & data opera cauimus ne umbris, alijsq; minus necessarijs, quibus interdum artis gloriam affectant pictores, natua herbarum forma obliteraretur: neq; passi sumus ut sic libidini suæ indulgerent artifices, ut minus subinde ueritati pictura responderet. Pictorum miram industriam præclare imitatus est Vitus Rodolphus Specklin sculptor Argentoracensis longè optimus, qui uniuscuiusq; picture sculpendo

Arborū quarundam historie & imagines cur adiectæ.

Quid in cõmemoratione facultatum stirpiū considerandum.

Ordinis in ijs cõmentarijs ratio.

Picturæ & imagines quales.

Vitus Rodolphus Specklin sculptor.

pendo

pendo lineamenta tam affabrè expressit, ut cum pictore de gloria & uictoria certasse uideatur. Sed etsi multis & impensis & sudoribus picturas parauerimus, tamen non defuturos In contemptores
picturæ. scimus qui easdem ueluti inutiles ac nullius momenti damnabunt, atque huic quidem suæ ineptissimæ sententiæ Galenum patrocinari clamabunt, ut qui ne describi quidem stirpes uoluerit, tantum abest ut earundem picturas probauerit. Quamquam uerò neminem esse putem qui non quantū illi insaniant intelligat, tamen eos hoc in loco rogare haud pigebit, ostendant nobis ubi locorum Galenus stirpium descriptiones & picturas damnarit? cum certò sciam hoc illi ne per somnium quidem uenisse in mentem. Atqui respondebunt statim, Galenum id ipsum libro sexto de simplicium medicamentorum facultatibus, capite de Abrotono, disertè asserere. Verum nos uicissim illis respondemus: fateri nos quidem Galenū noluisse stirpium formas ac species describere, non tamen quod eas ipsas damnaret aut inutiles esse iudicaret, sed quod id ipsum post tot tantosq; uiros, Dioscoridem præsertim, qui hoc, Galeno etiam ibidem teste, absolutissimè præstitit, conari planè superuacaneum existimaret. Sed quid multis moror? quis quæso sanæ mentis picturam contemneret, quam constat res multò Picturæ laus. clarius exprimere, quàm uerbis ullis, etiam eloquentissimorum, deliniari queant. Et quidem natura sic comparatum est, ut pictura omnes capiamur: adeoq; altius animo insident quæ in tabulis aut charta oculis exposita sunt & depicta, quàm quæ nudis uerbis describuntur. Hinc multas esse stirpes constat, quæ cum nullis uerbis ita describi possint ut cognoscantur, pictura tamen sic ob oculos ponuntur, ut primo statim aspectu deprehendantur. Proinde nō immeritò bonis pictoribus suis semper apud omnes ætates honos fuit. Et in uniuersa Græcia hunc morem fuisse notū est, ut ingenui et liberè educati pueri ante omnia, aut saltem unā cum literis picturam docerentur, quòd illis constaret, hanc ipsam esse quæ singularū rerum non solum naturam exprimeret, sed & memoriam conseruaret. Quare ea quoq; ars in primum gradum liberaliū artium recepta est, semperq; honos ei fuit, ut ingenui eam exerceant, mox ut honesti, perpetuo interdicto, ne seruitia docerentur: ideoq; in hac nullius qui seruerit opera celebrantur. Atqui de pictura, quam quidā satis certè imprudenter explodunt, hæc dixisse satis sit. Præterea cum in texenda stirpiū historia uocabulis paulò obscurioribus, & ab imperitorū intelligentia sensuq; disiunctis nobis utendū fuerit, operæ precii nos Explicatio quas
runda uocum cur
adiecta. facturos duximus, si horum breuem quandam explicationē adijceremus, ne inter legendum parum peritos remorarentur. Porro cum singulis ferè stirpibus quatuor nomenclaturas Quatuor indicū
ratio. inditas esse constet, græcam nimirum, latinam, barbaram, qua officinæ seplasiariorū utuntur, & germanicam, quadruplicem etiam Indicem concinnauius, ut quisq; statim audito nomine, cuiusq; stirpis historiam quærere nullo labore possit. De nobis insuper hoc affirmare possumus, nos neq; impensis neq; laboribus in ijs adornandis cōmentarijs pepercisse, ut multorum de nobis expectationi satis faceremus. Neq; enim grauati sumus in campos & syluas creberrimè excurrere, altissima iuga montium cōscendere, multaq; artificum tædia, quæ illis erratorum interdum emendatio peperit, deuorare: quod quiuis rerum æquus æstimator per se statim deprehendet, ita ut non opus sit nostram operam parum modeste prædicare. Quod si tamen quid nobis humanitus accidit, sat scimus uenia dignos esse nos boni quiq; iudicabunt, quòd unius hominis non sit rem herbariam funditus propèmodum obscuratam, ita in integrū restituere, ut omni prorsus reprehensione uacet, in hac præsertim rerum omnium difficultate, ac ueterū de stirpibus cōmentariorū inopia. Inter omnia enim ueterum de stirpium natura scripta quæ earundē coniunctim notas tradunt, nullum prorsus nisi Dioscorides in re
presentanda stir
pium facie inter
dum uariis & ne
gligens. Dioscoridis extat: qui tamen nec omnes, ut suprā cōprehensum est, describit, nec quas pingit semper diligenter & accuratè deliniat. Nam in facie stirpium repræsentanda interdum uariius esse apparet, nonnunquā etiam tam multas præterit notas, ut nihil minus quàm eam

de qua illi sermo est stirpem exprimere uideatur. Id quod tum maximè fit, ubi à se non uis-
sas, & ex aliorum sententia stirpes depingit. Præterea non pudebit etiam nos errata, si
qua commisisse conuincamur, agnoscere, atque palinodiam canere: tantum abest ut indignè
laturi simus, si quod nos non potuimus, impediti aut negligentia, aut iudicii tenuitate, alij in-
ueniant aut sarciant, modò omis-
sis maledictis & conuicijs, ut ueritatis studiosos decet, ra-
tionibus potius & probatissimorum scriptorum testimonijs sententiam nostram reuellant
& conuincant. Quod si uerò quispiam omnino stomachari, & malignè in conuicia prorum-
pere perget, hunc ipsum suæ magis quàm nostræ existimationi obfuturum arbitramur: quod
nemo cum bonum uirum reputet, qui temerè detrāhere de fama alterius audeat. Et certè
qui tam prompti & parati sunt ad alienos labores uel extenuandos, uel contemnendos, uel
prorsus repudiandos, magna ex parte in tenebris delitescunt, & in angulis se continent, ubi
apud sui similes & imperitos asinos mirè triumphant. Quod si tamen momi illi aliquan-
do è tenebris erumperent, & in apertum prodirent, nemo non statim intelligeret quàm ina-
ni eruditionis fastu turgeant, quàmque sint impudentes nugatores. Et nos certè istos conui-
ciatores sic exciperemus, ut sese in latebris continuisse, & lucem nunquam affectasse opta-
rent. Nam ad illos probè tractandos, ac eorundem tela & iacula fortiter propellenda re-
torquendaque, neque uires neque artes nobis defuturas confideremus. De Michaelis
Isingrinij typographi Basiliensis diligentissimi, in excudendo hoc opere industria & se-
dulitate hoc in loco plura dicerem, nisi has ipsas ex alijs multis quæ nunc annis aliquot ex il-
lius officina prodierunt, satis cognitæ ac testatæ esse sciremus. Et quidem opus ipsum per
se satis loquitur quàm in eo imprimendo diligens fuerit. Quantos autem fecerit sumptus,
facile quiuis æstimabit qui operis magnitudinem & picturas ipsas pro rei dignitate ex-
pendere uoluerit. Plurimum itaque huic uiro debent rei herbariæ studiosi, ut qui neque im-
pensis neque laboribus, quo illorum commodis inseruiret studiisque iuuaret, pepercerit. Cum
uerò hodie multos esse typographos compertum sit, qui instar fucorum alienis insidientur la-
boribus, librosque optimis ac elegantissimis typis excusos, & præstantissimis picturis orna-
tos, inepta sua æmulatione deformant atque contaminant, idque nulla alia de causa, quàm ut ex
aliorum incommodis sua comparent comoda, Isingrinij etiam, qui immensos in hoc opere ex-
cudendo sumptus fecit, ratio habenda fuit: ideoque ne quis alius hos nostros commentarios
usquam locorum impunè imprimat, Cæsareo decreto, quod initio etiam operis monuimus,
cautum & prospectum est. Quum uerò usitato more patronum aliquem ijs nostris
commentarijs quererem nobilitate & uirtutum splendore excellentem, nemo omnium cui iu-
stius quàm tibi Illustrissime Princeps IOACHIME, clarissimo heroi, hos dedicandos esse
putarem occurrebat. Nam si generis tui uetustatem atque nobilitatem speculo, nemo te ho-
die Principum aut melior, aut præstantior, utpote cuius maiores à Guelfis, qua uix ulla in
Germania uetustior est nobilitas, ortos esse constat. Quod si eorundem uirtutes expen-
do, nullam prorsus uirtutem magnis & bonis Principibus dignam illis defuisse uideo. Om-
ni uerò genere uirtutum fuisse claros uel inde maximè colligi potest, quod Franciæ pars ad
Mœnum sita, cuius tamen gens libertatis tuendæ semper studiosissima fuit, non alio nomine
quàm nobilitate & uirtute eorum inuitata, ijs parère cœperit. Possem nunc singulorum ma-
iorum tuorum qui res maximas gesserunt uirtutes commemorare, si longius euagari epistolæ ra-
tio permitteret: quare prætereo cæteros, atque unum eumque præcipuum produco ALBERTUM
illum, quem ut reliqui propter insignem fortitudinē, inque prælijs dexteritatem ac felicitatem,
germanici Achillis cognomine celebrarūt: ita ego propter singularem prudentiā, atque in re-
bus agendis miram industriā & solertiā, germanicū Vlyssē meritò appellandū esse cen-
seo. De huius autē multis ac uarijs uirtutib, multa extant præclara testimonia in eorū libris,
qui Prin-

IOACHIMI
electoris, Mar-
chionisq; Bran-
denburgensis
laus.

Albertus Mar-
chio Brandenbur-
gensis germani-
cus Achilles &
Vlysses.

qui Principum Germaniæ res bene gestas memoriæ prodiderunt, adeò ut de ijs nunc longius mihi differendū minimè sit. Ad tuam itaq; celsitatem redeo, de qua uerissimè dici potest quod semina uirtutis à bonis parentibus in posteros propagentur. Tantum enim abest ut à maioribus tuis Principibus optimis degeneraueris, ut pleròq; etiam ingenio & uirtute superaueris. Nam ut multas easq; præclaras & magno Principe dignas uirtutes tuas, iusti Virtutes Principia pe magno dignæ Studia literarum uiuare uirtutes gia. Literarum cōmoda. Alexandri libera litas in Aristot. Hodierno tempo re maximus lite rarū cōtemptus. Quæ commoda literarum conser uationem sequan tur. B 2

AD ILLUSTRIS. PRINCIPEM DN. IOACH. EPIST.

Dedicationis
causæ.

Diuina præsen-
tia & benignitas
ex stirpibus ipsis
elucet.

alijsq; Principibus seuerè admodum exigit, ut liberalitate uestra sic iuuetis studia, ut horum subsidio publica pax & tranquillitas conseruetur. Sed non est cur C. T. sponte currenti calcaria addam, quàm inter omnes Germaniæ nostræ Principes uix alius reperiatur qui æquè atq; tu literas, eosq; qui opinione aliqua eruditionis clari sunt, amet, foueat, tueatur, ornet. Nobilitatis itaq; tuæ, multarumq; aliarum præclarissimarum quæ in te elucent uirtutum splendore motus, hos, quos multis sanè sudoribus & impensis adornauit, de Stirpium historia cōmentarios Celsitati tuæ inscripsi. Perspectum enim habebam eos nō uulgare, sed excellens aliquod patrociniū requirere, quandoquidem uix ulla alia possit esse cōmentatio quæ plurimum calumnijs pateat & exposita sit, quàm ea quæ de stirpium natura explicanda suscipitur. Proinde cum in spem certissimam adduceremur, nostras has uigilias non uulgarem gratiam ex amplissimi nominis tui inscriptione apud candidos & æquos inituras, foreq; ut eam ob causam maledicorum conuiciatorum petulantia perfringeretur, te quidem in tanto ornatissimorum Principum numero mihi delegi, cui potissimum has ipsas consecrarem. Quare cum eas suscipies illustris. PRINCEPS, cōmendari tibi defensionem & conseruationem huius partis medicinæ quæ stirpium naturas inquirat, statues. Quam ut cupidè & libenter in te recipias multa, scio, mouebunt: potissimum uerò hoc ipsum, quod uix ex ulla alia re magis diuina præsentia & benignitas eluceat, quàm ex tam uaria stirpium tum forma, tum natura, dum scilicet omnes illas ad usum hominis conditas à Deo ipso perpendimus. Si quid igitur aliud, herbarum certè diligens contemplatio exuscitat, imò cōfirmat in animis nostris opinionem hanc, quod homines Deo curæ sint, qui tam anxie laborauit in ijs iuuandis ac tuendis, dum tot elegantissimis atq; præstantissimis stirpibus, quibus illi tam uarios morbos propulsare possunt, terram exornauit. Non parum etiam ad eam suscipiendam curam te præclarissimorum tum Regum tum Principum exempla, quæ suprà recitauimus, hortabuntur. Sed omnium maximè immensa cōmoditas quæ ex istius partis medicinæ conseruatione ad uniuersos perueniet. Ad herbariæ deniq; medicinæ tum amorem tum defensionem mira quoq; iucunditas, quæ in contemplandis tot herbarum generibus animū subibit tuum, inuitabit. Quid enim iucundius, quid delectabilius quàm intueri stirpes, quas Deus opt. max. tot tamq; uarijs pinxit coloribus, tot elegantissimis redimiuit floribus, quorum colorem nullus unquam pictor satis exprimere potuit: tot deniq; seminibus & fructibus, quorum & in culina & in medicina usus est maximus, ornauit? Verum non est cur te pluribus in admirationem huius partis medicinæ pertrahere coner, utpote qui antea studio & amore eius sic tenearis, ut uix sit aliud quod te magis delectet. Nunquam enim in extruendis hortis tot arboribus atq; herbis confitis tantum operæ & impensarum poneret, si non illuc te rei iucunditas ac singularis amor pertraheret. Reliquum nunc est illustris. PRINCEPS, ut pro tua excellenti humanitate, quæ uestræ familiæ cognita est, munus hoc nostrum tanquā specimen & testem mei erga C. T. amoris & obseruantiae, exporrecta lætaq; fronte accipias, atq; me tuo fauore cōplectaris, & autoritate ab inuidorum calumnijs defendas. Bona autem spes est hunc hortum quem donamus C. T. fore longè gratissimum, non tantum quod in eo omnis ferè generis herbas elegantissimè pictas reperire queas, uerumetiam quod inde ad quæuis morborum genera remedia decerpere tibi liceat. Deus opt. max. te tuamq; ditionem incolu-

mem seruet, ut Reipub. Christianæ atque literis diutissimè prodesse possis. Tubingæ, Calen. Martijs, Anno à nato Christo M. D. XLII,

**EXPLICATIO QVARVN
DAM VOCVM TOTO HOC
opere passim occurrentium, in quibus
assequendis non admodum peri-
tus lector hærere posset.**

Acetabula.

Cetabula ab aceto denominata uidentur: quãuis alij ab accipiendo dictum putent, atque hinc est quod scribant acceptabulum; uasculaq; fuerunt orbiculata, concava, sine marginis latitudine, quæ aceto plena ad intinctus ponebantur. Dehinc uox ad omnia alia quæ similem concavitatem habent, translata fuit. Primumq; sic concavas partes in polyporum flagellis, quibus id animal nititur, & uelut adminiculis fultum exurgit, nominauerunt. Translata etiam uox ad fœminarum locos, uocaueruntq; acetabula uenarum arteriarumq; ora, quæ in uterũ feruntur hiantia. Translulerunt postremò etiam hoc nomen ad herbam, quam eam ob causam Acetabulum dixerunt, quod folia acetabulo similia in orbem circumacta, sensimq; sic ut sensum fallant, in concavam lacunam descendentia, habeat. *κοτυληδόνες* græcè nominantur.

Acinus.

Acinus non tantum grana interna uuae, quemadmodum quidam existimant, sed totũ fructum, qui ex succo, & parte quæ ueluti caro est, & ex uinaceis, & ambiente forinsecus cute cõstat, significat. Testis Galenus, qui libro 2. de facultatibus alimentorũ sic scriptũ reliquit: Acini corpus ex quatuor partibus constat, ex ea scilicet quæ eius ueluti caro est; exq; humore per eam disperso, unde uinum; præterea ex nucleo, atq; eo quod omnia hæc foris circunccludit membranoso tegumento. *ἄκκις* Græcis dicitur.

Aculei.

Aculei, quæcũq; duriuscula in cuspidem turbinata punctiõnem infligunt spiculorũ modo, nominantur.

Acus.

Acus, purgamentũ frumenti, leuissimũ scilicet in eo quod uentilabris extra aream iaculatũ.

Adnata.

Adnata, uel Adnascencia, siue Appendices, ramuli dicuntur quos caulis nõnunq; ex se mittit, quasi nouã adscititiãq; prolem. Sic autem uocantur, quod quasi cauli adnascantur & superaccedant. Græci *παράφυλλας*, quod circum caulem erũpentes accrescant, appellarũt. Alæ, caui inter caulem, & ramulos anfractus, unde sinuatim noua proles egreditur, facta ab humanis alis translatione, dicuntur. Græci *μαχαλας* uocant.

Alabastra.

Alabastra sunt seruandis odoribus ex solidissima & frigidissima materia facta uascula, sic dicta Græcis quod ob læuorem suam capi teneriq; manibus non facile possent, lubricaq; dilaberentur. Hinc alabastrites lapis, quem nunc alabastrum uocant, quoniam ex eo alabastra fierent, denominatus est.

Aluta.

Aluta pellis seu corium dicitur postquã ad usum & opus calceorũ & aliarum rerum concinnatũ est, Hinc alutamen, si

ue alutamentũ, opus ex cõcinnatis pellibus factum. Et alutarij, pellium & coriorũ cõcinnatores. Alsiola nõ dicuntur ea quæ frigidis locis gaudent, sed contrã potius quæ algores ferre non possunt. Amuleta remedia sunt præsentanea aduersus uenena & fascinoes, qualia quidã in annulis, & collo suspensa gestare solent. Amphora mensura est quæ capit duas urnas, seu octo congios. Apices quæ in medio calycis seu folliculi quo flos claudit erumpũt, stamina sunt, quæ ueluti filamenta ab intimo floris sinu profiliũt. Habent apices sæpius in summo quidpiam crassiusculum, à qua similitudine nomẽ acceperũt. Arbor est quicquid à radice statim simplici caudice, brachiatũ ramis, furculosum, dissolutuq; contumax assurgit. Articuli sunt partes quæ in nodos quosdam intumescũt, à quibus persæpe ramuli prodeũt. Asparagi quæ primum in lucem prodeũt olerũ germina, priusquam in folia explicent, recentissimiq; turiones qui edendo sunt, dicunt. Arista, est quæ ut acus tenuis, longa, eminet à gluma. In summa, aristæ quasi apices & cornua sunt spicarũ.

Alsiola.

Amuleta.

Amphora.

Apices.

Arbor.

Articuli.

Asparagi.

Arista.

B

Bacce sunt fœtus minutiores herbarũ, fructu, arborum uel, qui dispersius rariuscq; enascunt: ut sunt partus lauri. Atq; in hoc ab acinis differunt, quod ij densius proueniant.

Bacca.

Brachia sunt plantarũ, præcipuè autẽ arborum ramuli, quod instar brachiorũ in homine extendant. Bulbi radices sunt rotundæ tunicae, quales sunt hyacinthi, asphodeli, & colchici.

Brachia.

Bulbi.

C

Cachryes sunt oblonga panicularum modo nucamenta, quæ squamatim cõpacta propendent à ramis. Crescũt hyeme, uere dehiscũt in flauescences squamulas, & folio prodeunte, decidunt: qualia in abiete, picea, & alijs permultis uidere licet. Plinius pilulas nominat. Calathus est rectus turbo, hoc est, id quod ex angustijs in latitudinem se diffundit. Calathi effigiem planè referunt flores liliorũ.

Cachryes.

Pilulæ.

Calathus.

Calyx folliculus est, quo flos primũ, mox seminis fœtus clauditur. Capillamenta pariculae teretes & oblongæ in capilli modũ extenuata dicuntur. Caput est id quod sursum deorsum uel in globũ extuberat, aut in orbem glomeratur. Si magnitudine cesserit, capitulũ nominat. Extremã tamen uitis partem caput etiam uocant, id est, ultimũ & productissimũ flagellum. Capreoli sunt coliculi intorti ueluti cincinni quidã in ipsis pampinis tenerioribus apparentes, quibus uitis ueluti manibus quibusdam adminicula cõplectitur, ac cõprehendit. Ii enim ut uitem teneant, serpunt ad locum capiendum; unde à capiendõ capreoli dicti sunt. Caro dicitur id quod cortici subest.

Calyx.

Capillamenta.

Caput.

Capreoli.

Caro.

Caudex dicitur in arboribus & fruticibus, id quod à radice supra terrã simplex assurgit, & in quod à radice fertur alimonia. Caulis

Caudex.

Caulis.

B 3

uerò idem quod supra solū simplex profilit in herbis nominat. Sic utiq; caudex ad frutices & arbores, caulis ad herbas duntaxat pertinet.

Ceruix.

Ceruix est pars illa à capitis radicibus prodiens, prælonga, teresq; sic dicta, quod in colli

Cyathus.

speciem figuretur. Cyathus Græcis *καὶ τοῦ χυμῶ*, id est, à fundendo dictus, est duodecima

Cymæ.

pars sextarij. Cymæ herbarū delicatioris tenerioresq; coliculi, quos à prima germinatione, & in summa stirpe proferūt. Nam cum uerum tempus appetit, primo quoq; foliorū pululatu, præclufis adhuc florū calycibus, quosdam quasi turiones, olus subministrat, in quibus floris primū, mox seminis foetus cōcluditur.

Cirri.

Cirri sunt capillamenta quæ contorta

Claiculæ.

crispantur. Clauiculæ coliculi sunt, quibus quasi manib; proreptans uitis adminicula cō-

Coma.

prehendit. Coma est quicquid hilari uenustate criniū modo, summa ramorū uel colicu-

Congius.

lorum exornat. Congius, qui græcè *χῆρ* dicitur, sex sextariorū capax mensura est. Eadem

Conus.

etiā congiariū appellat. Conus Græcis, uel pyramis, est inuersus turbo, hoc est, id quod ex latitudine in arctius protrahitur ac fastigiatur. Cui calathus, ut diximus, cōtrarius existit.

Cor.

Cor est quod in medioligni residet, & tertium à cortice cōtinetur, uelut in ossibus medulla.

Matrix.

Ab alijs matrix, à nōnullis medulla nominat.

Corymbus

Corymbus est hederarū uua dependentib; acinis coacta. Transferē tamen ad multos herbarū fructus.

Cortex.

Cortex pars est ultima à subiecto corpore separabilis, uelut i crusta quædā

Cotyle.

ad tegendū data. Cotyle uox est in Græcia nata, nam Romani hemina uocabulo utunt.

Crenæ.

Vide in dictione Hemina. Crenæ sunt quædam in extremis oris incisuræ, à quibus crenata herbarū folia uocantur, hoc est, serrata, per

Cubitus.

ambitūq; secta. Cubitus est mensura quāta patet à cubiti flexura usq; ad summū mediū digitū, quæ sex palmis digitis uel uigintiquatuor

Culmus.

cōstat. Culmus frumētī calamus est, qui spicam sustinet.

D

Decussis.

Decussis antiquis ad x literæ figurā fiebat, quæ apud Latinos decem significat. Hinc decussari est in speciem literæ x diduci.

Dilutum.

Dilutū dicitur, quod est mixtū; unde uinum aqua mixtū dicitur dilutū. Dilutum uerò substantiuū factū, est id liquidum, in quo aliquid certo tempore maceratū & infusum fuit: ut si in uas uini appositū absinthiū fuerit, deinde post interiectū tempus abstractū, id uinum ab

Dodrans.

sinthiū dilutū uocatur. Dodrans est mensura duodenū digitorū. Aliàs palmus maior Latinis, & Græcis *πυθαγὼν* dicitur. Dōdrantal is itaq; cauliculus uocatur, qui longitudine duodenos æquat digitos.

E

Echinus.

Echinus est quicquid numerosa congerie aculeorum stipatur, siue tegmen, siue caput, siue cacumē fuerit: sic dictus quod globo

so spinarū agmine maris herinaceū mentiat.

F

Fibrae capillamentis germanæ sunt, quæ herbarum arborumq; minutiores sunt radiculæ, in quas uelut extremas, crassiores effuse sparguntur. Fimbriæ sunt uestium extremi

Fibræ.

Fimbriæ.

tates, à quibus & fimbriata folia dicuntur, quæ in ambitu in quasdam fimbrias exeunt.

Flagella.

Flagella dicuntur cymæ arborum & ipsarū summæ partes, quæ ad cuiusq; uenti flatū moventur: unde etiā nomen traxerunt ab eo quod flatibus petantur. Flagella etiā sunt uitium rami oblongiores, & productiores, alijs tamen minores, ab ipsis brachijs sursum ascendentes: dicta flabella prius, à uenti flatu scilicet.

Folliculus.

Folliculus theca rei cuiuslibet, quæ granum uel semen cōtinet inuolutum. Sic membranosa cutis acini folliculus dicitur.

Fructus.

Fructus, quod carne & semine cōpactum est. Frequenter tamen pro eo, quod inuolucro perinde quasi carne & semine coactum est, accipi solet.

Frutex.

Frutex est quod à radice caudice multiplici, ramosumq; sese attollit, ut rubus.

Frons interdū pro ramo ponitur. Proprie tamen dicitur id quod ipse ramus circumquaque producit, multa interdū folia habens, & nonnihil corticis, ac uelut i cauliculi.

G

Gemma in uite idē est quod oculus, quia uelut i ocellus quidā cōspicius, aut gemma quædam excellens conspici possit, cum primū ē uite prodit, aut sarmento. Hæc ineunte uere sese ostendit, & ab ea primū flos, deinde fructus prodit tam in ipsis uitibus, quàm arboribus.

Gemma.

Geniculi siue genicula sunt nodi qui in herbis, aut leguminibus, aut etiā subfrutibus apparent. Sic geniculatæ radices nominantur, quæ nodis quibusdā interstinctæ protuberant, rotundæ & leuiter capitulatæ.

Geniculi.

Glu ma est folliculus grani quod in spica continet, uel grani theca.

Gluma.

Grossi appellatur fici, quæ nō maturescunt. Priuatim tamen in bifera fico eas intelligunt, quæ per messes maturantur.

Grossi.

Has grossulos Græci uocant *ὀλῳθρος*.

H

Hemina Romana uox est, ex græco quidē *ἡμισυ*, quod dimidia sextarij pars sit, deriuata.

Hemina.

Græcis *κοτύλη* nominatur. Capituncias decem mensurales, ut copiose in annotationibus nostris in quartū de tuenda sanitate librū Galeni demonstrauimus.

Herba est quod à radice foliatum, sine caudice prouenit, sæpiusq; semen in caule fert.

Herba.

I

Internodiū, quod inter artus uel genicula mediū intercedit, dici cōsueuit.

Internodiū.

Interuenium, quod inter uenas intercipiūt. Iuba est arūdinacea coma effusa, qualis in milio est; metaphorā desumpta à iubis, hoc est crinibus animalū à collo pendentib;.

Iuba.

Iulus tam Græcis *ἰῦλος* Latinis est quod in corylo cōpactili callo racematim

Iulus.

matim

matim cohæret, & ueluti prælongus uermis, singulari pediculo pensile nititur, & fructum præcedit.

L

Lachryma. Lachryma est is humor, qui statim defecto caudice, uel ramo, aut tantum ipso ligno, profilit, & apparet. **Lanugo.** Lanugo in herbis atq; arboribus lanata quædam est hirsuties, qua folia, coliculiq; canescunt. **Liber.** Liber pars corticis interior quæ ligno pressius adhæret. Is qui bus scribimus libris nomen dedit. **Libra.** Libra Romana capit uncias duodecim mensurales. **Ligula.** Ligula quarta pars cyathi dicitur, hoc est, semuncia, demptis scilicet duobus scriptulis. **Loculameta.** Loculamenta sunt seminū inuolucra, quæ ueluti paruæ capsulæ ea recludunt. **Lomentum.** Lomentum, fabarum farina est. **Lacinia.** Lacinia partes sunt extremæ particulatim decoris causa concisæ, orarumq; summarum cæsura. Inde folia membratim per flexuras digesta, uel natius segminibus discreta, laciniosa uocantur. Sunt tamen qui laciniosum pro sinuoso usurpent.

M

Malicorium. Malicorium est mali punici putamen. **Malleolus.** Malleolus nouellus est palme innatus prioris anni flagello, cognominatus à similitudine rei, quod in ea parte qua deciditur ex uetere sarmento, prominens utrinq; malleoli speciem præbet. Vel, quod capillatus utrinq; & furculatus solebat ferri. **Matrix.** Matrix, uide in dictione Cor. **Medulla.** Medulla, uide ibidem. **Mucro.** Mucro est acumen in quod pars quæcunque desinit. Sic foliorum multorum, silicarum quarundam, & spinarum omnium extrema in mucronem acuminantur. **Muscus.** Muscus est id quod in ipsa corticis superficie quarundam arborum lanuginosum apparet, ueluti canis quidam ipsarum arborum uilli. In quibusdam etiam quædam ipsarum arborum quæ uisitur uillosa flosculorum congeries, quæ quod confecta sit densaq; florescat, muscus dici consuevit: ut in Ligustro, & compluribus alijs. **Muscaria.** Muscaria sunt in orbem radiatæ herbarum comæ, cacuminaq; in fascies coacta: à flabri similitudine, cuius uentilatu muscæ cōiuijs abigunt, dicta.

N

Nucamenta. Nucamenta dicuntur ea quæ callo squamatis compacti pendunt è ramis nucum, roborum, picearum: sic dicta, quod sint quasi quædam naturæ rudimenta, pineam nucem facere condiscuntis.

O

Oculus. Oculus gemmula illa in herbarum furculis, primum germinationis argumentum dicitur.

P

Palma. Palma dicitur maius uitis flagellum, unde nascuntur uuæ. **Palmus.** Palmus ueteribus duplex fuit. Minor digitorum quatuor habebatur, Græcis *πάλαιος* uocatus, Maior digitorum

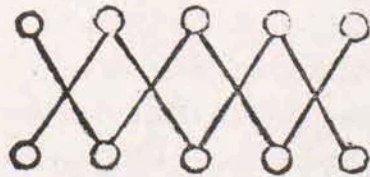
duodecim, *πάλαιος* Græcis dictus. **Palmis.** Palmis dicuntur qui è stirpibus ac furculis quotannis prodeunt: sic nominata, quod in modum humanarum palmarum uirgulas quasi digitos ædant. **Pampini.** Pampini sunt frondentium ramusculorum comæ coliculiq; fructum fouentes, & ab impendente uindicantes iniuria. Hinc pampinare, est pampinos superfluos ex uinea detrahare, posteaquàm fronduit. **Panícula.** Panícula dici potest quicquid sublonga uel subrotunda effigie tumet, ut quæ pendet è picearum ramis, Lanosam quoq; comam in milio, panico, arundine, & qualem in aruis complures herbae, & in palustribus iunci gerunt, Latini paniculam dixere. **Pappus.** Pappus tam Græcis quàm Latinis est lanugo ex floribus aut fructibus, decidua. Sic etiam lanosi quidam uilli, qui deflorescentibus aliquot herbis remanent, & postmodum in auras euanescent, pappi sunt, ut in senecione, soncho, & plerisque alijs fit. **Pediculus.** Pediculus, siue quod idem habet, Petiolus, id est quo folium, fructus, aut flos dependet. **Pedamenta.** Pedamenta quibus stat recta uinea dicuntur, hoc est, quibus ueluti pedibus nititur. Nominant etiam à quibusdam pedamina. **Pilula.** Pilula, uide Cachrys. **Pyramis.** Pyramis, uide Conus. **Propago.** Propago dicitur uitis uetula depressa, atq; in terrâ per inflexos arcus submersa, ut ex una plures emergant. **Pulpa.** Pulpa in arboribus est, quod nos in animalium corporibus musculum appellamus. **Puluinus.** Puluinus est quod inter fulcos eminulū protumet, sic dictus quod quandam referat puluinorum in quibus sedemus similitudinem.

Q

Quincuncialis. Quincuncialis figura, eius figuræ quæ decussim antiquis significabat, media est. Fiebat uerò decussis ad x literæ formam, quæ quidem apud Latinos decem significat. Atq; hæc si per medium secetur, remanebit v figura, quæ quinarium numerum, atque adeo quincuncem demonstrat. Sed hæc quidem multoties tum superius, tum etiam inferius multiplicata, figuram facit, quæ quincuncialis appellatur. Talem planè Trichomanis cauliculi efficiunt. Typos formæ quincuncis, & quincuncialis ordinis, subijcere placuit.

Quincunx.

Ordo quincuncialis.

R

Racemus. Racemus pro uua accipitur. Neq; tantum ipsius uitis est, sed etiam hedere, & aliarum herbarum, aut fruticum uuas quasdam producentium. Dicitur etiam ramosum id, quo dependunt acini. **Rami.** Rami sunt, qui in caule fissi multiplices sparguntur.

- Sarmenta.** **S**armenta praelongæ sunt uitium uirgule, in quas uitis luxurians spargitur: hoc est, uitis ipsius brachiorum & caulium ligna, tam dum sunt in ipsa uite, quàm dum execta, & ex emptæ sunt. Scapus est caulis qui in styli modum sursum proreptat, aut in altum fertur, ducta à columnaribus scapis similitudine.
- Scapus.** Scopus ramosum id, quo dependet acini, Selsqui uocabulum cum aliqua mensura uel modi, uel numeri, uel temporis collocatum, non integrum modò id cui iungitur explicat, sed integrum & semis. Sic selsquibra, libram unam & semis significat. Selsquimensis integrum mensum cum dimidio. Sextarius capit uncias uiginti mensurales. Siliqua tegumentum est, quo uel grana leguminum, uel herbarum semina concluduntur. Nam non modò legumina, sed & complures quoque & herbarum & frutices siliquas proferunt. Sinus alarum caua sunt. Spica est quod culmus extulit. Hanc antiquitus rustici speciem uocabant, & à spe uidetur nominata: eam enim quod sperant fore, ferunt. Tria uerò continet, granum, glumam, & aristam. Spica mutica est quæ non habet aristam, Et mutica, quasi mutila nominatur. Spongiæ antiqui olitores uocarunt radículas illigatas & connexas. Hinc Asparagi satui & altis radices multis irretitæ capillamentis coalescentes, & inter se implicatæ, ac quasi in unitatem coeuntes spongiolæ, & spongiæ spongiolæque appellantur. Stamina sunt qui in medio calycis erumpunt apices: sic dicta, quod ueluti filamenta ab intimo floris sinu profiliant. Stipulæ folia sunt culmum ambientia. Striæ partes sunt quædam quæ protuberant & eminent. Hinc striatus caulis, qui huiusmodi striis est præditus, aut striaturis exasperatus. Strigiles etiam, si Vitruuius credimus, appellantur.
- Stolones.** Stolones appellantur coliculorum soboles, inutilisque radicibus fruticatio. Suffrutices sunt quæ compluribus ramulis surculisque lignosis scatent, sed minutis constant folijs.
- Surculus.** Surculus, quod ex ramis simplex ac induiduum oritur, estque uelut germen quoddam ex ipso trunco uel caudice productum.
- T**
- Thyrus.** Thyrus est caulis, idque nomen sibi uendicauit, quod uirgulæ in modum, uel teli rectitudinem consurgat. Tomentum Latinis omne id quo culcitæ ad molliorem & calidiorum quietem infarciuntur, dicitur, siue id lana sit siue pluma, siue quod uoluerit aliquis, excipiendis molliter & fouendis calore corporibus nostris aptum. Sic Dictamni folia, quod mollia uidentur esse, tomentitia & lanæ dicuntur à Dioscoride, hoc est, γναφαλοειδῆ. Tori prominentes partium calli, & in se pulparum modo collecti nominantur. Græci κονδυλῆς uocant. Hinc κονδυλώδης, id est, torosus, quod idem Latinis est ac nodi formam præ se ferens.
- Triens.** Triens quatuor cyathi. Tunica est tenuis cortex & ueluti membranaceus, quo uel arbor, uel radix inuestitur. Sic cape folliculis est tunicatum. Turbo dicitur quicquid ex acumine tendens in amplius spaciatur. Hinc turbinatum, quod ex angusto continenter in latius prodit. Sic turbinata conspicitur pyrorum forma. Per multa etiam herbarum folia in mucronem turbinantur. Turiones sunt teneritates summæ ipsarum arborum, quæ singulis annis crescunt. Topiarium opus est quod ex arbore, frutice, uel herba ad decorem componitur in testudines aut cameras fornicatum. Hinc topiariæ dici merentur arbores uel herbarum quæ nimirum huic operi, quod flexiles sunt, ac suo lentore sequaces, accommodantur.
- V**
- Vascula.** Vascula, seminum inuolucra sunt. Vena sunt quæ in plantarum folijs apparent, & ramulos & humorem habentes. Vermiculatum quod rosæ modo, quasi purpurisso, rutilat, dicitur. Verticillum florum uel foliorum ambitus, qui coliculos aut ramulos herbarum coronat, existit: ab instrumenti mulieris similitudine dictum, quod fuso uertendi gratia solitum est adhiberi. Vinacei, grana sunt acinorum, γίγαρτα Græcis nominantur, quæ pressis uuis cum folliculo abijciuntur.
- Virga.** Virga est quæ ex radicibus, aut caudicis lateribus exit. A nonnullis uirgæ appellatæ sunt soboles. Virgultum furculus is est, qui ter ræ committitur, ut in arbore insurgat. Vitis viticulæ non palmites aut sarmenta sunt, sed flagella quæ uitis modo reptantia longè lateque uagantur, ac uicinos frutices hæc sic intrinquant eos, ut ipsi perinde quasi pedaminibus abutantur: uel scandentia suis irretiunt clauiculis, quibus quasi digitis hærent, quales in cucumeribus, cucurbitis, & plerisque alijs inueniuntur.
- Vmbella.** Vmbella est floris seminis uel pedamentum, in plures digestum longiores pediculos, qui simul ex fastigio eodem orti, in latius continuo radiantur, singuli uel florem, uel semine sustinent, in orbem circumactum. Græci hunc floris habitum σκιόδιον, Latini uerò quoniam umbellæ, qua mulieres uultum uindicant à sole, & æstum arcent, circumactam effigiem gerit, umbellam dixerunt. Umbilicus id in pomis est, quod in eis medium uel prominet, uel conditur. Vngues in rosis & foliatis floribus intellexerunt ueteres, imas suorum foliorum partes, quibus in capite suo coherent, decoloresque dependent. Vel breuius: Vnguis infima pars foliorum rosæ alba appellatur.

GRAECARVM NOMENCLATIONVM INDEX.

GRAECA

RVM NOMEN-

clationū Index: cuius nu-
merus paginam, litera fe-
quens eiusdē paginae par-
tem, designat. Picturas,
uel ante, uel post capita lo-
caras, uel iisdem in-
sertas repe-
ries.

Βρόνον 8. C
ἀγριοκαρδία-
μορ 324. D
ἀγρωσις 135. A

ἀδιδαντορ 81. A
ἀδιδτορ 191. A
ἀειζωορ 31. A
ἀειζωορ ἀγριορ 799. B
αἰγόκορ 797. A
αἰσα 128. C
ἀκαλύφην 105. A
ἀκανθορ, ἢ ἀκανθα 51. D
ἀκανθα λοδική. 54. B
ἀκόνιτορ 86. C
ἀκορορ 13. A
ἀκτὴ. 63. A
ἀλθαία 16. C
ἀλισμα 43. C
ἀλκεια 79. B
ἀλκιβιάδιορ 268. C
ἀλοή. 137. A
ἀλσιν 20. C
ἀμαράκορ 582. C. Θ
666. C
ἀμαράντος 98. C
ἀμμι 66. D
ἀμπελος λοδική. 95. A
ἀμπελορ μέλαινα 95. D
ἀμπελορ οἰνοφόρορ καὶ
ἡμωρος 83. B
ἀναγαλλίς. 17. A
ἀναγαλλίς ἐνυδρορ 724. C
ἀνδροσαμμορ 75. A.
Θ 830. C
ἀνδράχην 111. A
ἀνυθορ 29. A
ἀνθεμῖς. 24. D
ἀνθρωπίμορφορ 529. A
ἀνισορ 61. A
ἀνωρίς. 60. C
ἀπαείνη 51. C
ἀπι 132. C
ἀρίσταρορ 68. C
ἀριστολαχία 89. B
ἀρκειορ 71. B
ἀρκευθος ἢ ἀρκευθῖς 77. A
ἀρνώγλωσσορ 40. A
ἀρορ 68. C
ἀρτεμισία 48. A

ἀστρορ 9. C
ἀσκληπίας 130. C
ἀσκυρορ, ἢ ἀσκυροειδὲς
73. B
ἀσπαράγορ 59. C
ἀσπὴρ ἀπικός. 133. A
ἀστρορ 448. C
ἀσφodelορ 114. D
ἀτρακτυλῖς. 123. A
ἀτράφαξις 120. C
ἀφάκη 109. B
ἀψίνθορ 3. A

Βαλωτή. 153. B
βαρύθορ 149. A
βασιλικόρ. 546. D
βάτορ 151. A
βατράχορ 155. A
βήχορ 139. B
βίλιορ 171. A
βλήχορ 197. A
βλίθορ 173. A
βολθος ἀγριορ 168. D
βοτάνιορ ἔρμα 474. C
βότρυς 178. C
βοτάνιορ 133. A
βόγλωσσορ 141. B
βόκορος 797. A
βανιάς. 175. A
βόφθαλμορ 143. A
βράθυς 149. A
βρύορ 165. A
βρυωνία 95. A
βρώμος 184. C

Γαλεόβδολορ 193. A
γαλνιόφης 193. A
γαλνιορ, ἢ γαλλέριορ, ἢ
γαλάτιορ 195. B
γλυτιανή. 199. A
γδορνιορ 210. C
γῆς εἰφανος 877. A
γινγιδιορ 217. A
γλήχορ 197. A
γλυκύρριζα 191. A
γλυκυσιόη 201. A
γναφάλιορ 221. A
γογγύλη ἢ γογγυλῖς.
211. A

Δαμασώνιορ 43. C
δαῦκος 230. D
δάφνη ἀλεξανδρεια, ἢ
ισλαία 237. A
δαφνοειδὲς 226. D
Διὸς βόλτανος 376. D
δντακος 223. A
δρακοντία μεγαλή, ἢ
δρακόντι μέγα. 234. D
δρῦς 228. C
δνδισμορ 775. B

E

Εβνότηχορ 81. A
εἰσικός 16. C
ελατήριορ 704. D
ελελίσφακορ 247. A
ελγνιορ 241. A
ελεοσέλινορ 271. A
ελγνισορ 98. C
εμβορος λοδικός. 271. A
ελεῖνη κισσάμπελος
259. A
ελεῖνη 278. C
ελυμος 252. C
εμπετρορ 729. B
ἑδιφυλλόκαρπορ 237. A
ἐπιδυλλορ 259. B
ἐρεβινθος 266. C
ἐρεῖκη 254. D
ερπυλλορ 250. C
ερυθρόδανορ 279. A
ἐρύσιμορ 256. C
ἐρύζωμορ 261. A
ἐρπατώριορ, ἢ ἡπατώ-
ριορ 243. A
ἐρυφροσώην 245. A
ἐφυδρορ 324. C
ἐφήμορ 239. A
Θ 358. C
ἐχορ 268. C

Z

Ζεῖα. 282. C
ζζανιορ 128. C
Ηδύοσμος 287. A
ἡμιονίτις 295. A
ἡπατώριορ 243. A
ἡεγέρωρ 285. A
ἡρύγιορ 297. A

Θ

Θερμος ἡμωρος 308. C
θλασσι, ἢ θλασσιδιορ
305. A
θειδαξ 298. C
θύαρος 128. C
θύμρα 303. A
θύμος 826. C

I

Ιβόρις. 324. D
εἰσικός 16. C
εἰρα βοτάνη 591. A
ιδράκιορ 318. D
εἰός. 328. D
ἰορ πορφυροῦ 310. D
ἰπποσέλινορ 326. D
ἰππεῖς 321. B
ἰεῖς 316. C
ἰεῖς ἀγρία 239. A
ἰσάτις 330. C
ἰσας 132. C
ἰτία 333. A
ἰχθυόθρορ 450. C

K

Καλαμίνθη 433. A
καλίτριχορ 81. A
καύναβις 392. C
καπν 337. B
καρδαμορ 361. B
καρδαμαντική. 324. D
καρός 397. A
καρύα ποντικά. 397. B
καρύορ βασιλικόρ. 378. C
κασύθα 347. A
κάσανα 376. D
κέγχορ 410. D
κηνταύριορ μικρόρ. 386. C
κοράιτις 797. A
κέρσος 426. C
κέρσορ 349. B
κίκι ἢ κρότωρ 339. A
κίρκαία 529. A
κίρσιορ 341. A
κισός. 421. A
κληματῖς δαφνοειδῖς.
359. A
κνίδι 105. A
κνίκος 410. C
κνίκος ἀγρία 123. A
κοκκιμυλῖα 402. C
κοκκιμυλῖα ἐδωδῆμος
367. A
κοκοκμυλῖς. 373. A
κοκστῖα 445. A
κοκχικόρ, ἢ ἐφήμορ
358. C
κομή. 820. D
κοῖορ ἢ κοῖανορ 344. C
κορωνόπος 448. C
κώνιορ 405. A
κράμβη ἢ ἡμωρος 412. D
κρεῖνη. 437. B
κρένορ 363. B
κρόκος 442. C
κρόμμιορ 429. A
κρότωρ 339. A
κνίανος 388. C
κνίανος 427. A
κνιδωνία μυλῖα 375. A
κνιδάμινος 450. C
κνίια 443. A
κνιόγλωσσορ 407. A
κνιόκράμβη 443. A
κνιός ὄρχις 558. C
κνιόρος ἢ κνιόρος
452. D
Λαγώπος 493. A
λαθυεῖς. 454. D
λαπαθορ 460. D
λάριξ 495. A
λαμῶνιορ 466. D
λαῖορ 363. B
λαχῆρ. 472. C
β 5
λεκυ-

GRAECARVM NOMENCLATIONVM INDEX.

L A T I N A-
RVM APPELLA-
tionum Index.

Brotonũ. 8. c
Absinthiũ 3. A
Acanthus, si-
ue Acantha

Aconitum	86. D
Acorum	13. A
Adiantum	81. A
Aiuga, siue Abiga	884. C
Aizoon	31. A
Alcea	79. B
Alcibiaccum	278. C
Alisma	43. C
Allium	735. A
Aloë	137. A
Althæa	16. C
Amaracus	666. C
Amarantus	98. C
Ambubeia	676. C
Ammi	66. D
Anagallis	17. A
Anagallis aquatica	724. C
Androsæmon	75. A
Anethum	29. A
Anethū uaccinū	143. B
Angelica	126. C
Anguria	702. C
Anisum	61. A
Anonis	60. C
Anthemis	24. D
Aparine	51. C
Aphaca	676. D
Aphace	109. B
Apiastrum	155. A
Apium agreste	155. A
Apium hortense	743. A
Apium montanū	573. A
Apium palustre	271. A
Apium laxatile	654. C
Apios	

LATINARVM NOMENCLATIONVM INDEX.

Apios	132.C	Cicerbita	673.A	Fœnumgræcum	797.A	Leporinus pes	493.A
Apollinaris	832.C	Cicuta	405.A	Fontalis	652.C	Leucoion Dioscoridis	456.D
Aristolochia	89.B	Cinara	791.A	Fragaria	854.C	Leucoion Theophrasti	485.A
Armoracia	661.A	Cinnamalis	81.A	Fumaria	337.B	Lolium	128.C
Arnoglossum	40.A	Citrigo	497.A	Fusus agrestis	123.A	Lichen	472.C
Artemisia	48.A	Clematis Daphnoides	359.A	G		Ligustrum	479.A
Arum seu aris	68.D	Cnicus & cneus	410.C	Galeopsis	193.A	Lilium	363.B
Asarum	9.B	Cnicus syluestris	123.A	Gallion	195.B	Limonion	466.D
Asclepias	130.C	Colubrina	234.D	Geminalis	567.A	Lingua canina	407.A
Ascyrum	73.B	Columbaris seu columbina	591.A	Genista	219.A	Lingua serpentina	578.C
Asparagus	59.C	Colutea	445.A	Genistella	219.A	Linum	470.C
Asphodelus	114.D	Coma	820.D	Gentiana	199.A	Lithospermum	488.C
Aster atticus	133.A	Consolida media	390.D	Geranium	210.C	Lunaria minor	481.A
Atractylis	123.A	Consolida minor	145.B	Gingidium	217.A	Lupinus satiuus	305.C
Atriplex	120.C	Conuoluulus	259.A	Gith	502.D	Lupus salictarius uel reptitius	165.A
Auena	184.C	Corion seu coriannon	344.C	Golsipium	580.C	Lychnitis	845.B
Auricula muris	20.C	Corona regia	526.C	Gramen	135.A	Lycoctonum	86.C
B		Corona Veneris	721.A	H		Lyfimachia	490.C
Ballote	153.B	Cotonea málus	375.A	Halicacabum	691.A	M	
Balsamine	188.C	Crambe	412.D	Hedera	421.A	Maiorana	666.C
Barba caprina	180.C	Crista gallinacea	591.A	Hedera terrestris	877.A	Mála insana	532.C
Batrachium	155.A	Crocus	442.C	Hedypnois	676.C	Malua	510.C
Beta	804.D	Cruciata	419.A	Helxine	278.C	Málus cotonea	375.A
Beta syluestris	466.D	Cucumis seu cucumer	702.C	Helxine cissapelos	259.A	Marrubium	589.A
Bellis siue bellius	145.A	Cucumis anguino	704.D	Hemionitis	295.A	Melilotus	526.C
Betonica	349.B. & 351.B	Cucurbita	367.A	Hepatorium	243.A	Melones	702.C
Blattaria	182.C	Cucurbita syluestris	373.A	Hiberis	324.D	Mentha	285.A
Blitum siue blitrus	173.A	Cunila	303.A	Hieracium	318.D	Menthastrum	287.A
Botrys	178.C	Cyanus	427.A	Hierobotane	591.A	Mercurialis	474.C
Bouis lingua	141.B	Cydonia	375.A	Hirci barba	820.D	Mercurialis syluestris	443.A
Brassica fatiua	412.D	Cynia	443.A	Hirudinaria	400.D	Milium	410.D
Bubula lingua	141.B	Cynoforchis	558.C	Hordeum	437.B	Millefolium	582.C
Buglossum	141.B	Cyperus & cypir ⁹	452.D	Hordeum distichū	437.B	Mors uermium	5.B
Buglossū magnū	341.A	D		Hordeum polystichum	437.B	Morus	521.B
Bulbus syluestris	168.D & 358.C	Damaßonium	43.C	Hyacinthus	834.C	Myrice	512.C
Bupthalmum	143.A	Daphnoides	226.D	Hydropiper	842.C	Myrrhis	524.D
Buxus	643.A	Daucus	230.D	Hyoscyamus	832.C	N	
C		Dolichi	707.B	Hypericum	830.C	Napus	175.A
Calamintha	433.A	Dracunculus maior	234.D	Hysopus	840.C	Napus bunias satiuus & syluestris	175.A
Callitrichum	81.A	Dulcis radix	191.A	I		Nardus syluestris	855.B
Caltha uel calthula	381.B	E		Ibiga	884.C	Nasturtiū agreste	324.D
Campanula	431.B	Ebiscus	16.C	Ibiscus	16.C	Nasturtium satium	361.B
Canina brassica	443.A	Ebulus	63.B	Illecebra	799.B	Nepeta	433.A
Canina málus	529.A	Echium	268.C	Inguinalis	133.A	Nerion	542.C
Cannabis	392.C	Elenium	241.A	Intubus	676.C	Nigella	502.D
Capillaris	795.A	Elleborus albus	271.A	Inula	241.A	Nummularia	400.D
Capfella	303.A	Elleborus niger adulterinus	276.C	Iouis glans	376.D	Nux auellana	397.B
Carduus	791.A	Ephemerū	239.A et 358.C	Iris	254.C	Nux Regia & Persica	378.D
Carduus Veneris	223.A	Equinalis herba	321.B	Iris syluestris	316.C	Nux castanea	376.D
Carduus suarius	880.C	Equisetum	321.B	Isatis	330.C	Nux Pontica	397.B
Carduus niger	882.C	Erica	254.D	Iuglans	378.D	Nymphæa	534.C
Cardiaca	394.C	Eruca	261.A	Iuniperus	77.A	O	
Caron uel careum	397.A	Eruum	570.C	Iunonis rosa	363.B	OCimum	546.D
Caryophyllata	383.A	Eryngium	297.A	L		Ocimastrum	895.A
Casutha	347.A	Eupatorium	243.A	Labrum Veneris	223.A	Oenanthe	563.A
Castaherba	201.A	Eupatorium adulterinū	264.C	Lactaria herba	810.C	Olus atrum	326.D
Castanea	376.D	F		Lactuca	298.C	Ononis	60.C
Centūmorbia	400.D	Faba	388.C	Lactuca caprina aut marina	810.C	Ophioglossum	578.C
Centunculū aut centuncularis herba	221.A	Farrago	767.A	Lactuca syluatica	318.D	Ophris	565.B
Cepa	429.A	Farfaria	139.B	Lamium	468.D	Orchis	558.C. & 561.A
Cerasus	426.C	Febrifuga	386.C	Lanaria herba	779.A	Origanum	551.A
Chamæcyparissus	873.B	Felterrae	386.C	Larix seu Larex	495.A	Orminum	567.A
Chamædaphne	359.A	Ficus fatiua	754.C	Lafer, seu Laferpitium	762.C	Olyris	542.D
Chamæleon albus	880.C	Filicula	587.A	Lathyrus	454.D	Oxalis	465.A
Chamæmelon	24.D	Filix	594.D	Lauer	724.C	Oxyacantha	542.D
Chelidonium maius	864.C	Fœniculum	500.C	Laurus Alexandrina aut Idæa	237.A	Oxylapathum	460.D
Chelidonium minus	866.C			Lens, siue lenticula	858.D	Oxys	565.A
Chrysanthemum	878.C			Lepidion	324.D		
Cicer	266.C			& 483.A			

LATINARVM NOMENCLATIONVM INDEX.

P Aconia 201.A	Salvia 247.A	Thymbra 303.A	Aloë 137.A
Panicum 252.C	Sambucus 63.A	Thymus 826.C	Altaraxacon 676.D
Papauer fatium 517.B	Sanguinalis 613.B.&	Thryallis 845.B	Altercum 832.C
Papauer corniculatum 521.A	Sanguinaria 448.C	Tilia 863.A	Ameos 66.D
Papauer nigrum 502.D	Santula 672.C	Tintinabulū terrę. 466.D	Amoris poma 532.C
Papauer rhœas 514.D	Sardiana glans 376.D	Tithymalorum genera 810.C	Anethum 29.A
Parthenium 582.C	Satyrium regium 711.B	Tordylon, siue tordylion 809.B	Anisum 61.A
Pastinaca 685.A	Satyrium trifoliū 709.B	Trichomanes 795.A	Apium hortense 743.A
Pedicularis herba 785.A	Saxifraga 729.B	Trifoliū odoratū 816.C	Apium agreste 155.A
Peplos 604.C	Scandulaceum 305.A	Triticum 647.B	Aquilegia 101.B
Pepones 702.C	Scilla 781.A	Trifolium pratense. 820.C	Archangelica 468.D
Petasites 643.B	Scorpium 86.C	Trifago 868.C	Arcocus 791.A
Petroselinum 654.C	Scythica radix 191.A	Trixago palustris 775.B	Aristologia 89.B
Petroselinum sylvestre 573.A	Secale 767.A	Tuber terrę 450.C	Armoracia 661.A
Perfoliata 631.B	Sedum 31.A	Tussilago 139.B	Artemisia 48.A
Perficaria 631.A	Semen 282.C	Typha 822.C	Arthanita 450.C
Perfica málus 602.C	Semen lumbricorū 5.B		Arthetica herba 845.B
Personatia 71.B	Seminalis 613.B	V Eratrū album 271.A	Articocalus 791.A
Pes anserinus 652.D	Senetio 285.A	Verbascum 845.A	Asa foetida 762.D
Pes cornicis 448.C	Sentes 151.A	Verbascula duo 845.B	Asarum 9.B
Peucedanus 598.D	Septifolium 259.B	Verbenaca 591.A	Aspergula 51.C
Phu 855.B	Seriola 676.C	Vernilagium 882.C	Asprella 321.B
Pinastellus 598.D	Seris 676.C	Vesicaria 691.A	Atriplex 120.C
Piperitis 731.A	Serpentaria 400.D	Veronica 349.A	Auena 184.C
Pistolochia 89.B	Serpentaria maior. 234.D	Vicia 171.A	B Balsamita 721.A
Pisum 628.C	Serpyllum 250.C	Victoriola 237.A	Baptifecula 427.A
Pituitaria 785.A	Sertula campana 526.C	Viola 456.D	S. Barbara herba 745.A
Plantago 40.A	Seseli Creticum 809.B	Viola alba 485.A	Bardana 71.B
Polygonatum 584.C	Seseli Mafsilienfe 787.A	Viola matronalis 312.D	Basilicon 546.D
Polypodium 587.A	Sideritis prima 770.C	Viola muraria uel purpurea 310.D	Bedegarim, siue Bedeguar 54.B
Polytrichon 628.D	Siliquastrum 731.A	Viscum 328.D	Belzuinum 762.D
Polytrichum 81.A	Sinapi 537.A	Vitis alba 95.A	Benedicta herba 383.A
Porrum 633.A	Sion 724.C	Vitis nigra 96.D	Berberis 542.D
Portulaca 111.A	Sifer 750.C	Vitis uinifera 83.B	Betonica 349.A
Potamogeton 652.C	Sisymbrium 721.A	Vmbilicus terrę 450.C	Bipennula 607.B
Pranestina nux 397.B	Sisymbrium cardamine 721.A	Volucrum maius. 645.A	Bistorta 259.B.
Proserpinaca 613.B	Sitranium 647.B	Vrceolaris 278.C	& 772.D
Prunus 402.C	Smilax aspera 717.B	Vrtica 105.A	Bismalua 16.C
Pseudonardus 889.A	Smilax hortensis 707.A	Vrtica labeo 193.A	Bombasum 580.C
Psilothrum 95.A	Smilax læuis 719.A	Vua crispa 186.C	Bombax 580.C
Pulegium 197.A	Smyrnium 759.B		Bonifacia 237.A
Pulicaris herba 887.B	Solanum 691.A	X Anthium 578.D	Bonus Henrichus 465.A
Pulmonaria 636.C	Solidago 694.C	Xylon 580.C	Borrage 141.B
Pyrethrū sylvestre. 638.C	Solis oculus 582.C	Z Ea 282.C	Branca ursina 51.D
Q Vercus 228.C	Sonchus 673.A		Bruscandula 165.A
Quinquefolium 622.D	Sorbus 575.A		Bryonia 95.A
R Adicula 658.D	Spartum 759.A		Bucheiden 711.B
& 779.A	Spina alba 54.B		Buglossa 341.A
Radix 658.D	Spinacia, uel spinaceum olus 668.C		Buglossū sylvestre. 268.C
Ranunculus 155.A	Spina mollis 341.A		Bursa pastoris 305.A
Raphanus 658.D	Stachys 765.B		C Alamentum 433.A
Raphan ^o sylvestris. 132.C	Sternutamentaria 638.C		Calendula 381.B
Rapum 211.A. & 450.C	Stichas. 777.B (762.C)		Camomilla 42.D
Rhodia radix 664.C	Stratiotes millefolia		Campana 241.A
Rhododendron 542.C	Strobilus 791.A		Campanella 719.A
Ricinus 339.A	Succisa 714.C		Canapus 392.C
Rosa 656.C	Superciliū terrę 81.A		Candela regis, quę & candalaria 845.A
Rosmarinus 477.A	Sylua mater 645.A		Capillus Veneris 81.A
Rubia 279.A	Symphytum 694.C		Caprifolium 645.A
Rubus 151.A	T Amarix 512.C		Caputi caules 412.D
Rumex 460.D	Telephium 799.B		Cardo fullonū, seu Carduus fullonius 223.A
Rura hortensis 615.B	Terminalis 392.C		Cardopatium 880.C
S Abina, siue Sauina 149.A	Terrę capillus 81.A		Cardu ^o benedict ^o 123.A
Sagminalis herba 591.A	Terrę corona 877.A		Carota 685.A
Saliuaria 640.C	Terrestres málus 529.A		Cartamum 410.C
Salix 333.A	Testiculus serapias, siue orchis 561.A		Cartam ^o sylvestris. 123.A
Salix equinalis 321.B	Teucrium 828.C		Cartafilago 729.A
	Teucrium Plinij 295.A		Carui 397.A
	Thlaspi 305.A		Castrangula 193.A
			Gatapu-

INDEX NOMENCLATIONVM quibus officinæ seplasiariorū, & herbarij nostri temporis utuntur.

A Brotonū. 8.C	Abfinthiū. 3.A
Acorū 13.A	Acus pasto- ris 210.C
Acetosa 465.A	Acutella 60.C
Affodillus 114.D	Agrimonia 243.A
Alchimilla 613.A	Alliaria & alliaria. 103.A
Alleluya 565.A	Allium 735.A
Alkakengi 691.A	

Calamentum 433.A	Calendula 381.B
Camomilla 42.D	Campana 241.A
Campanella 719.A	Canapus 392.C
Candela regis, quę & candalaria 845.A	Capillus Veneris 81.A
Caprifolium 645.A	Caputi caules 412.D
Cardo fullonū, seu Carduus fullonius 223.A	Cardopatium 880.C
Cardu ^o benedict ^o 123.A	Carota 685.A
Cartamum 410.C	Cartam ^o sylvestris. 123.A
Cartafilago 729.A	Carui 397.A
Castrangula 193.A	

OFFICINIS SEPLASIARIORVM CONSVETAE NOMENCLATVRAE.

Cataputia maior 339.A	Flos amoris 98.C	Malua 510.C	Phasioli 707.B
Cataputia minor 454.D	Flos february 485.A	Maluauiscum 16.C	Pilosella 604.D
Cauda equina 321.B	Flos omniū mensiū 381.B	Mandragora 529.A	Pimpinella 607.B
Caulis 412.D	Feniculum 500.C	Marrubiū nigrum 153.B	Piper Hispanum, seu In-
Cauta 582.C	Feniculus porcin ⁹ . 598.D	Marrubiastrum 153.B	dianum 731.A
Cepa 429.A	Fœnumgræcum 797.A	Materfylua 645.A	Piperitis 483.A
Cepa syluestris 168.D	Fortis, seu fortis herba 729.A	Matricaria 48.A	Plantago 40.A
& 839.B	Fuga dæmonum 830.C	Melanzana 532.C	Podagra lini 347.A
Centauria minor 386.C	Fumus terræ 337.B	Melilotum 526.C	Polypodium 587.A
Centumnodia 613.B	Funis arborum 719.A	Melissa 497.A	Polytrichon 795.A
Centumcapita 297.A	G	Mentha 287.A	Porrum 633.A
Chamædrys 868.C	Gallitrichum 81.B	Mentha aquatica 721.A	Portulaca 111.A
Chærefolium 217.A	& 567.A	Mentha Romana. 287.A	Potentilla 620.C
Cheiri 456.D	Genesta, siue Genestra 219.B	Mētha Saracenica. 287.A	Prasium 589.A
Chelidonia 864.C	Gentiana 199.A	Mercurialis 474.C	Prasium foetidum 153.B
Cheruilla 750.C	Glaſtum 330.C	Milium 410.D	Primula ueris 145.B 840
Cicer 266.C	Gratia Dei 210.C	Millefolium 726.C	Prunella 622.D
Cichorea 676.C	Guadum 330.C	Millemorbia 193.A	Prunella, siue Prunula 402.C
Cicuta 405.A	H	Mora uaticana 151.A	Prunus 402.C
Cicutaria 524.D	Hederaterrestris 877.A	Morella 691.A	Pseudomelanthion. 128.C
Citonia 375.A	Hepatica 472.C	Morsus diaboli 714.C	Psyllium 887.B
Citruli uel citreoli. 702.D	Herba diui Ioan. 830.C	Morsus gallinæ 20.C	Pulegium 197.A
Coloquintida 373.A	Herba fortis 729.A	Morus celsi 521.B	Pulegiū syluestre 433.A
Colubrina 772.D	Herba fullonum 779.A	Muralis 278.C	Pyrethrum 640.C
Condifi 779.A	Herba paralyſis 845.B	N	Pyrethrū syluestre. 638.C
Consolida maior 694.C	Herba Roberti 210.C	Nasturtium 361.B	Pyrola 466.D
Coriandrum 344.C	Herba stellæ 448.C	Nasturtium aquaticum 721.A	Q
Cornu ceruinū 448.C	Hermodaſtylus 358.C	Nasturtium tectorum 305.A	Quercus 228.C
Corrigiola 613.B	Hirundinaria 130.C	Nenuphar 534.C	Quinquefolium 622.D
Cotula foetida 582.C	Hispanach 668.C	Nigella 502.D	R
Cotula nō foetida 143.A	Hispanicum olus 668.C	Nil 330.C	Raphanus minor & maior 661.A
Cotum 580.C	Hordeum 437.B	Nilech 330.C	Rapistrum 256.C
Crassula maior 799.B	Humulus 165.A	O	Rapum 211.B
Crescio hortensis 361.B	Hypericum 830.C	Ocularia 245.A	Rapunculus 211.B
Crocus 442.C	Hysſopus 840.C	Oculus bouis aut uaccæ 143.A	Remora aratri 60.C
Crocus hortensis 410.C	I	Oleander 542.C	Reſta bouis 60.C
Cuculus 691.A	S. Iacobi flos 741.B	Ophthalmica 245.A	Rhabarbarū monacho-
Cucumer, seu Cucumis 702.C	Iarum 68.D	Orobis 570.C	rum 460.D
Cucumer asinin ⁹ . 704.D	Indicum 330.C	Origanum 551.A	Ribe 662.D
Cucurbita 367.A	Iringus 297.A	Os mundi 109.B	Roberti herba & Rober-
Cuscuta 347.A	Iris 316.C	Ofatis 330.C	tiana 210.C
Cyclamen 450.C	Iua muschata 884.C	Oſteritium 762.C	Rosæ caninæ 656.D
Cynoglossum 407.A	Iuniperus 77.A	P	Rosmarinus 477.A
Cypirus 452.D	Iuſquiamus 832.C	Paconia 201.A	Rosmarinus aculeatus 219.B
Cypressus 873.B	K	Pagana lingua 237.A	Roſtrum ciconiæ 210.C
D	Keirim 456.D	Palma Christi 339.A	Roſtrum porcinū. 676.D
Dens leonis 676.D	Kerua 339.A	& 711.B	Rubea tinctorū 279.A
Diapensia 672.C	L	Pampinula 607.B	Ruta 615.B
Digitalis 892.C	LAſtuca 298.C	Panis cuculi 565.A	S
Digiti citrini 711.B	Lactucella 673.A	Panis porcinus & 132.D	Sacerdotis uirile 68.D
E	Lapatium acutū 460.D	Panis terræ 450.C	Salicaria 490.C
ELLEborus albus. 271.A	Lanaria 845.A	Papauer 517.B	Salua 247.A
Endiuia uera 676.C	Lappa maior 71.B	Papauer cornutū 521.A	Salua uita 729.B
Enula 241.A	Lappa inuerſa 578.D	Papauer rubeum 514.D	Sanamunda 383.A
Enula campana 241.A	Lappa minor 578.D	Parietaria 278.C	Sancti ſpiritus radix 126.C
Equina mentha 287.A	Larga 495.A	Pastinaca 750.C	Sandaracha Arabū 77.A
Eruca 261.A	Laureola 226.D	Pastoria burſa 610.C	Sanguisorba 790.C
Eſula 810.C	Lens 858.D	Pentadaſtylon 339.A	Sanicula 672.C
Eſula rotunda 604.C	Leuisticum 759.B	Pera paſtoris 610.C	Saponaria 779.A
Euiſcum 16.C	Lilium album 363.B	Perforata 830.C	Sardianæ glandes. 376.D
Eupatorium adulterinū 264.C	Lilium conualliū 239.A	Perſica 602.C	Satureia 303.A
Euphrasia 245.A	Liliū inter ſpinas 645.A	Peruinca 359.A	Sauina uel Sabina. 149.A
F	Linaria 544.D	Pes anſerinus 652.D	Saxifraga lutea 748.D
Faba 388.C	Lingua bouis 341.A	Pes afininus 103.A	Saxifraga maior 748.C
Faba craſſa 799.B	Lingua ceruina 295.A	Pes columbinus 210.C	Saxifraga rubea 563.A
Fafeoli 707.B	Linum 470.C	Pes corui 155.A	Scabioſa 717.A
Ficaria 193.A	Liquiritia 191.A	Pes leonis 613.A	Scariola 676.C
Ficus ſatiua 754.C	Luparia 86.C	Pes uituli 68.D	Scelerata 155.A
Filago 729.A	Lupinus 308.C	Petroselinum 573.A	Scolopendria 295.A
Filipendula 563.A	Lupulus 165.A		Scrophularia 866.C
Filix 594.D	M		Scro-
Flammula 155.A	MAiorana 666.C		

2. Eßels cucumner 704. D
 f
 F Eigbon 308. C
 Feigbaum 754. C
 Feigwarzefraut 866. C
 Felber 333. A
 Feldnegele 351. B
 Fenchel 500. C
 Fenich 252. C
 Ferbblümen 809. A
 Fieberkraut 386. C
 Filzfraut 347. A
 Fingerhüt 892. C
 Fischmünz 721. A
 Forzwan/ oder Forz
 wein 799. B
 Flachß 470. C
 Flachsfraut 544. D
 Flachseiden 347. A
 Flöckfraut 631. A
 Frauenveiel 312. D
 Freyschamkraut. 802. D
 Frembder Petersilien
 654. C
 Fünff blatt 622. D
 Fünffingerkraut 622. D
 G
 G Amenderle 868. D
 Garben 726. C
 Garten oder heimisch
 Benedictenwurz.
 383. B
 Gartenkreß 361. B
 Garten hyfop 303. A
 Gartensenff 537. A
 Gauchblüm 324. D
 Gauchbrot 820. D
 Gauchflee 565. A
 Geißblatt 645. A
 Geeler fingerhüt. 892. C
 Geeler/ oder guldener
 flec 748. D
 Geelmünz 433. A
 Geel melanzan. 532. D
 Geel ölmagen 521. A
 Geel rüben 685. A
 Geel schlüßelblümen.
 845. B
 Geel seeblümen. 534. C
 Geel weiderich. 490. C
 Genßfuß 652. D
 Genßpappel 510. C
 Genferich 620. C
 Gerlin/ oder Geirlin
 750. C
 Gersten 437. B
 Gerwel 726. C
 Gilbblümen 809. A
 Gilgen 363. B
 Glatte winden. 719. A
 Glasfraut 278. C
 Glidfraut 770. C
 Glutchen 514. D
 Goldblüm 878. C
 Gottheyl 622. C
 Gottes vergeß 589. A
 Graßblümen 351. B
 Grindkraut 285. A
 Grindwurz 460. D
 Groß bathengel. 828. C
 Grosse beinwell. 694. C
 Groß epffich 326. D
 Groß Feigwarzen=
 frau

GERMANICARVM APPELLATIONVM INDEX.

Stein,

GERMANICARVM APPELLATIONVM INDEX.

Steinklee 748. S	526. S	Weisser ephew 421. A	Wilden poley 433. A
Steinleberfraut. 472. C	Vogelneft 685. A	Weydt 330. C	Wild rosen 656. S
Steinmünz 433. A	W	Weyssen 647. B	Wilde salbey 567. A
Steinrauten 729. B	W Andluffkrut 793. B	Weyssenfolb 647. B	Wild scharlach 567. A
Steinsomen 488. C	Waldisarz 594. S	Welsch vnel 312. S	Wilden senff 256. C
Stendelwurtz 709. B	Waldlilgen 645. A	Welsch linsen 445. A	Wild schwarzer corian
Stuchasfraut 777. B	Waldtöl 466. S	Welsch nuß 378. S	der 502. S
Streyffwurtz 460. S	Waldmägolt 466. S	Welscher hirs 772. C	Wild wullkraut 845. B
Streichblumen 809. A	Walwürtz 694. C	Welscher steinklee 526. S	Windentraut 719. A
T	Wasserbatemig 775. B	Welscher weyssen 647. B	Wintergrün 466. S
T Ag vñ nacht. 278. C	Wasserdost 264. C	Widertodt 795. A	Wysenklee 820. C
Tamariscet 512. C	Wasserepff oder eppich 271. A	Wildampffer 460. S	Wysenkümel 397. A
Taubnessel 468. S	Wassermähen 534. C	Wild basilg 895. A	Wolffsmilch mancher
Tausenblatt 726. C	Wassermünz 721. A	Wild Benedicte wurtz 383. B	ley 810. C
Tenffels abbis 714. C	Wasserpfeffer 842. C	Wilder bertram 638. C	Wolgemit 551. A
Tenffelsmilch 604. C	Wegditt 613. B	Wild hingelkraut das 443. A	Wolricheder klee 816. C
Thym 826. C	Weggras 613. B	Wild chamillen 582. C	Wüterich 405. A
Todtern 347. A	Wegwarten / oder weg 676. C	Wild cucumer 704. S	Wullkraut 845. A
Todtnessel 468. S	Weiden 333. A	Wild flaschs 544. S	Wunderbaum 339. A
Tormentill 259. B	Weiderich 490. C	Wilder galgan 452. S	Wundkraut 799. B
Treibkörner 454. S	Weingartenwinden 259. A	Wilder gartensaffran 410. C	Wurmkraut 48. A
Triacks 855. B	Weinrauten 615. B	Wild Himelschlüssel 845. B	Wundtscherling. 405. A
Türkisch Cucumern 702. S	Weiß Andorn 589. A	Wilden klee 526. S	Wutzerling 405. A
Türkisch korn 824. C	Weiß Glocken 719. A	Wilder kress 524. S	M
V	Weiß Himelschlüssel 845. B	Wilder kress 324. S	Elenger ye lieber
Viel 456. S	Weiß Hornungs blümen 485. A	Wilder kress 373. A	Ingrün. 359. A (884. C)
Vielwurtz 316. C	Weiß lilgen 363. B	Wild maen 514. S	S
Vergiß mein nit. 868. S	Weiß mozen 750. C	Wild mozen 750. C	Näpff kraut. 237. A
Versich 542. S	Weiß neßwurtz. 271. A	Wild münz 287. A	Nam Pastiney 685. A
Vnholden kertz 845. A	Weiß seeblumen 534. C	Wild negelblümē 351. B	Nam / oder gartensenff 537. A
Vnser frawen flachß 544. S	Weiß senff 261. A	Wild ochsenzungen 269. C	Samer saffran 442. C
Vnser frawen mantell 63. A	Weißwurtz 584. C	Wild pastiney 685. A	Zeitlosen 358. C
Vnser frawen münz 287. A	Weiß steinbrech. 748. C		Zeunling 645. A
Vnser frawen schüchlin			Ziffern 266. C
			Zitterwurtz 460. S
			Zweyblatt 565. B
			Zwibel 303. A. 429. A

Sequentes duæ appendices suis capitibus adiſciantur.

Appendix in caput de Colutea.

Pag. 445.

Colutea
differt à
Colytea

Dum hosce cōmentarios conscriberemus non erat ad manū græcus Theophrastus: quare cum latino tantū utendum esset exemplari Theophrasti, nō satis cōſicere potuimus an per y aut per u uox ipsa scriberetur, cum nō raro Latini eas uoces in quibus græcè u est, per u efferant. Quare latine dici hanc herbam Coluteam & Colyteam putauimus. Sed nacti tandem græco Theophrasti codice, statim deprehendimus *κολούτια* à *κολούτια* diuersam esse: id ipsum enim Theophrastus manifestè innuit. In latina uerò Theodori uersione perperam pro Colytea scribitur Colycea: id quod nobis etiam tenebras offudit. Legendum itaq; initio capitis de Colutea in eum modum erit: *κολούτια* Græcis, Colutea Latinis dicitur &c. Expungenda itaq; dictio Colytea, & passim in hoc capite pro Colytea legendum Colutea.

Appendix in caput de Trifolio odorato.

Pag. 816.

Non later hanc herbam propè accēdere ad descriptionē Loti syluestris. Caulem nanq; fert bicubitalem, & aliquando maiore, numerosis alarum cauis. Folia Trifolio quod in pratis nascitur similia: semen Fœnogræco ita respondens, ut nisi minus esset, uix ab inuicem discerneres: sapore item medicato. Tamen non minus accedit etiam ad Trifolij acutipicturam. Frutex enim uerius esse quàm herba uidetur, cubito maior, uirgas habens tenues, nigras, iuncosa adnata obtinentes, in quibus sunt folia Loti, in singulis pediculis tria, in ambitu cuspidibus serrata, ut hinc cōmodissimè dici mereatur *δξύφυλλον*. Hæc etiam odorata sunt uehementer, ut nonnullis caput offendant: & ad bituminis certè odorem proximè accedunt, sed non parum tamen suauior & iucundior est. Florem præterea ex se mittit purpureum, hoc est, ad purpuræ colorem nonnihil accedentem: ex albo enim purpureus, aut subcœruleus est. Semen etiam modicè latum, & subhirsutum, ex altero fine ueluti cornu obtinens. Quod ego non de ipso quidem nudo semine, sed de eius potius folliculo, quod in cacumine planè aculeatum ac ueluti cornutum existit, intelligendum puto. Radix deniq; illi longa, gracilis, & tenax existit, nihilq; est in tota descriptione quod ei aptissimè nō quadret. Accedit præterea amaritudo quæ in semine non est obscura, pulchrè sibi etiam Trifolij odorati facultates uendicans: mouent enim quæ amara sunt urinae, menses ducūt, comitialibus profunt, aliæq; quæ Dioscorides Trifolio huic adscribit efficere possunt. Quare ijs rationibus motus, à concepta sententia discedere nondū queo, nisi contingat nobis aliam intueri stirpem, cuius semina, atque adeo grana ipsa hirsuta, & cornuta existant. Quanquā non lateat parum admodum referre utram sententiā, nostram aut aliorum amplectaris, cum Lotus & Trifolium facultatibus non multum aut ferè nihil distent. In hoc tamen semine, quod nos Trifolij odorati esse contendimus, nulla inesse apparet adstrictio, quam tamen in Loti semine Dioscorides requirit. Quod pro confirmanda nostra sententia adijcere uoluimus.

Errata quædam momentanea ad finem operis quære.